XLIII. ROČNÍK PROSINEC 2020 15 Kč

JILEMNICE

zpravodaj města

Zprávy z radnice

Program regenerace památkové zóny Jilemnice v roce 2020 – oprava památek v Jilemnici v roce 2020

Přinášíme zprávu o letošních opravách kulturních památek v památkové zóně Jilemnice. Letos je již od začátku roku všechno jinak. V zimě nebyl sníh, po jarních prázdninách se děti nevrátily do škol, byla zrušena většina kulturních akcí, nekonaly se jarmarky, na podzim se ve školách děti ohřály jen pár týdnů, rodiny, úřady, podniky i celá společnost jsou paralyzované nemocí a potažmo izolací atd. atd. Ale – trochu veseleji – ráda za jilemnické památkáře a vlastníky kulturních památek shrnu, co všechno se i přes tolik omezení letos podařilo opravit.

Začněme akcemi zařazenými do dotačního programu ministerstva kultury Program regenerace městských památkových rezervací (MPR) a městských památkových zón (MPZ). V neobvyklém roce 2020 byla za finanční podpory z Programu regenerace MPR a MPZ realizována druhá etapa výměny střešní krytiny z vláknocementových šablon za krytinu z přírodní břidlice na škole čp. 288 v Komenského ulici. V souvislosti s touto akcí obnovy byly také opraveny klempířské prvky a byly celkově přezděny dva menší komíny na střeše dvorního

Vážení čtenáři,

v době, kdy jsme zpracovávali stránky našeho zpravodaje, se vývoj v naší zemi sice stabilizoval, ale do obratu k lepšímu bylo ještě daleko. Za takové situace těžko předvídat budoucnost, a nejsme proto schopni korigovat zpravodaj do zcela aktuální podoby.

Prosíme proto, abyste sledovali stránky městského úřadu, zprávy na internetu i v jiných mediích, a získávali tak informace o aktuální situaci. Proto také má nás časopis poněkud jinou strukturu, než jsme navyklí.

Děkujeme za pochopení.
Jménem redakční rady
Jan Luštinec

Jilemnice zpravodaj města (periodický tisk územního samosprávného celku)
Odpovědný redaktor Jan Luštinec. Redakční rada: Petr Faistauer, Jiří Dvořák, Gabriela Jakoubková, Jana Seifertová, Jiří Paulů, Vladimír Richter, Václava Zvelebilová. Sazba a zlom: P3K (www.p3k.cz). Tisk: Tiskárna Voborník Hostinné. Vydavatel: město Jilemnice, Masarykovo náměstí čp. 82, 514 01 Jilemnice, IČO 275808, periodicita: vychází měsíčně, den vydání: k 1. příslušného měsíce. Počet výtisků: 1 000 ks. Zapsáno do evidence periodického tisku Ministerstva kultury ČR pod ev. č. MK ČR E 22461. Cena 15 Kč. Uzávěrka lednového čísla: 6. 12. 2020. Obsah příspěvků nemusí být totožný s názorem redakce, u inzerátů není prováděna jazyková úprava. Informace pro autory a inzerenty a kodex zpravodaje na stránce **http://www.mestojilemnice.cz/cz/jilemnice/zpravodaj-mesta/**. Více z dění města na facebookové stránce **www.facebook.com/mestojilemnice**.
Obálka: Zvědavá ulička (2017). Foto: Pavla Marešová. Zadní strana: Detail Metelkova betléma. Foto: Jiří Dvořák.

křídla objektu. Organizace této akce obnovy by vydala na samostatný článek, ostatně jako většina stavebních podniků ve městě (řešila se možnost zahnízdění rorýse, stav komínů, červotoč v krovu, práce komplikovalo uzavření lomů na břidlici z důvodů pandemie…). V příštím roce bude výměna střešní krytiny na škole dokončena, proběhnou práce v západním křídle a na věži školy. Etapa to bude nejnáročnější, také z důvodu napadení krovu škůdci. Škola ale pak znovu zazáří ve své původní kráse, celková revitalizace jejího exteriéru tak bude završena. Již nyní připravujeme i malou výstavku k rekonstrukci exteriérů školy, která bude veřejnosti prezentována v rámci Dnů evropského dědictví 2021.

V rámci Programu regenerace MPR a MPZ byly v roce 2020 také podpořeny dvě akce obnovy objektů v jiném než obecním vlastnictví, a sice: rekonstrukce zděné přístavby objektu čp. 118 ve Zvědavé uličce (vlastník – Jana Šaldová) a oprava korunní římsy kostela sv. Vavřince (vlastník – ŘKF – děkanství Jilemnice). Dům čp. 118 ve Zvědavé uličce prochází celkovou rekonstrukcí již několik let, dokončením letošní etapy (rekonstrukce zděné přístavby) se pak práce velmi přiblíží k dokončení (následovat budou interiéry, terénní úpravy a úprava zahrady). Dům v samém středu Zvědavé uličky, jilemnického turistického lákadla, tak bude znovu ozdobou a bude moci ožít plnohodnotným životem.

Dále bychom se rádi zmínili o rekonstrukci korunní římsy kostela sv. Vavřince. Kamenná korunní římsa kostela byla již v minulosti vícekrát opravována, jak ukázal detailní kamenický průzkum. Opravu si zřejmě vynutila v minulosti nesprávně

FOTO PETRA FIŠEROVÁ

Starý hřbitov po revitalizaci.

FOTO PETRA FIŠEROVÁ

Socha sv. Karla v parku před restaurováním a po něm (s pozlacenými prvky).

provedená oprava střechy kostela. Okraj střechy byl nesprávně opraven tak, že byly subtilní novodobé námětky opřeny přímo o kameny korunní římsy a ty pak na několika místech praskly, na dvou místech pak uvolněné kameny dokonce spadly (z výšky cca 20 m na chodník!). Naštěstí se nikomu nic nestalo. Několik dlouhých měsíců bylo věnováno průzkumům a přípravě akce. Nakonec se podařilo zajistit finanční prostředky, dodavatele prací a práce zrealizovat. Práce nebyly nakonec natolik finančně ani časově náročné, jak se investor obával. Považujeme za velký úspěch, že se popsanou opravu okraje střechy kostela podařilo zrealizovat a zajistit tak bezpečnost prostoru pod římsou. Zároveň se v roce 2020 podařilo připravit prvotní odhad rozpočtu na celkovou výměnu střešní krytiny kostela, která se nevyhnutelně blíží. (Krytina věže z pozinkového plechu byla jako „na hraně životnosti" označena již v době realizace posledního nátěru střechy věže, střecha nad lodí kostela je z tzv. bonnského šindele a je rovněž na pokraji své životnosti. Krov se po mnohých průzkumech zdá být v relativně dobrém stavu.)

Na obě výše popsané akce obnovy (rekonstrukce zděné přístavby domu čp. 118 a oprava okraje střechy kostela sv. Vavřince) přispělo město Jilemnice v souladu s pravidly Programu regenerace MPR a MPZ ze svého rozpočtu částkou celkem 137 tis. Kč.

V roce 2020 se podařilo zrealizovat ještě další tři akce obnovy kulturních památek v obecním vlastnictví, vše v rámci areálu zámeckého parku. Byly to: celkové

restaurování sochy sv. Karla v zámeckém parku, první etapa nátěru vnějších okenních křídel vč. rámů na budově zámku a úprava prostranství za zámkem vč. demolice betonového podia.

Alespoň pár slov k restaurování sochy sv. Karla: snad jste již měli možnost si opravenou sochu cestou k muzeu, nebo prostě jen při procházce parkem prohlédnout. Během restaurování se ukázalo, že socha velmi pravděpodobně držela v ruce žezlo. Nicméně se nepodařilo z žádných pramenů zjistit, zdali bylo žezlo kovové (i když je to nejpravděpodobnější) a jaká byla jeho podoba. Žezlo se nakonec sv. Karlovi Velikému do ruky nevrátilo. Vráceny naopak byly, a to po dohodě s odborným garantem, V. Němcem z NPÚ, restaurátorem, P. Rolečkem, investorem a MěÚ Jilemnice, pozlacené křížky na vrchol jablka a koruny. Za zmínku bezpochyby stojí, že zrovna sv. Karel Veliký příliš do kamene tesáván nebyl a kamenných soch tohoto světce v Čechách a vlastně i v Evropě nalezneme jen poskrovnu (známá je např. socha sv. Karla Velikého v Kutné hoře v blízkosti chrámu sv. Barbory). Daleko častěji byl sv. Karel Veliký zpodobňován z bronzu či jiných slitin (překrásná plastika sv. Karla z roku 1620 je k vidění v Cáchách). Máme tedy v Jilemnici raritu!

Ale zpět k našim památkám. Mimo území MPZ byla v roce 2020 dokončena celková revitalizace tzv. starého hřbitova. Na základě výsledků studentské architektonické soutěže zde byla vybudována nová betonová zeď s výklenky pro umístění historických barokních náhrobků, které čekaly na své umístění v exteriéru po restaurování od roku 2011. Letos byly dokončeny i terénní a parkové úpravy v prostoru hřbitova. U vstupu do prostoru někdejšího hřbitova bude ještě instalována informační tabule s údaji o projektu a též historii místa.

Ze soukromých prostředků byly kromě zmíněných akcí v roce 2020 realizovány další čtyři akce obnovy kulturních památek v MPZ – všechny za přispění finančních prostředků z grantového programu města Jilemnice a shodou okolností všechny ve Zvědavé uličce v Jilemnici. Byly to: Výměna tří okenních výplní na domě čp. 104, udržovací práce na domě čp. 118, nátěr roubení rekonstruovaného domu čp. 113 a udržovací práce vč. terénních úprav(u) domu čp. 119. Na všechny tyto čtyři akce obnovy přispělo město Jilemnice v rámci grantového programu ze svého rozpočtu celkem 98 tis. Kč. Bez dotace z městského grantového programu proběhla ještě náročná oprava úžlabí v jižní části bývalého pivovaru čp. 1 (Správa KRNAP).

Na území památkové zóny se letos podařilo obnovit také několik objektů, které nejsou individuálně památkově chráněné, kultivována byla též některá prostranství v rámci zóny. Tomuto tématu se budeme věnovat v některém z příštích čísel jilemnického zpravodaje.

Závěrem mi dovolte ještě připomenout, že město Jilemnice vynaložilo v roce 2020 nemalé prostředky na projektovou přípravu dalších chystaných akcí obnovy, a sice na úpravu prostoru pod zrekonstruovaným zahradním domkem (studie) a obnovu ohradní zdi na hranici zámeckého parku (projekt I. etapy). Tyto náklady jsou nezbytnými vstupními investicemi do budoucích akcí, které nás nevyhnutelně čekají.

Za jilemnické památkáře díky všem, kdo se o naše krásné město starají!

Petra Fišerová
odbor rozvoje, investic a majetku

Starosta Vladimír Richter převzal funkci radního Libereckého kraje pro resort zdravotnictví

Vladimír Richter byl v listopadu jmenován radním Libereckého kraje. Po Přemyslu Sobotkovi (ODS) převzal v současné nelehké době resort zdravotnictví.

Co pro Tebe znamená přesun na pozici krajského radního?

Jedním slovem výzvu. Jsem si vědom, že mi voliči dali poměrně silný mandát a důvěru, a to v celém kraji. Za to jim samozřejmě patří dík.

Při povolebních vyjednáváních se hned od počátku jevila velmi reálná varianta, že převezmu jako radní kraje resort zdravotnictví. Tuto variantu navrhla ODS, za níž jsem kandidoval, s povděkem ji přijalo hnutí SLK. Akceptovali ji i Piráti. A tak jsem byl v tajné volbě na zastupitelstvu Libereckého kraje dne 3. 11. zvolen druhým nejvyšším počtem hlasů ze všech (nejvíce měl Dan Ramzer, starosta z Frýdlantu, též za ODS).

Proč výzva? Zdravotnictví se věnuji již od počátku devadesátých let, spolupracuji dlouhodobě s několika nemocnicemi (samozřejmě i s naší MMN). Doba je pro zdravotnictví nelehká, ale toho se nebojím. Před námi je dost úkolů, vtělil jsem je do programového prohlášení koalice, doufejme, že se je podaří naplnit. A zdravotnictví v Jilemnici, přesněji naše nemocnice, potřebuje silného partnera pro své budoucí investice. Tím se kraj může stát.

Výzva i proto, že bude těžké vyrovnat se mému úspěšnému předchůdci Přemkovi Sobotkovi. Ale i zdánlivě nemožné věci se musí dělat. Věřím, že budu zdravotnictví nápomocen, a to jak na naší místní úrovni (MMN), tak i na té krajské.

Jaké změny čekají Jilemnici na základě Tvého jmenování radním Libereckého kraje?

Na zastupitelstvu města 4. 11. jsem informoval zastupitele i občany o dalším postupu. Při sestavování koalice byla do koaliční dohody vtělena podmínka, že uvolnění radní kraje nebudou k 1. 7. 2021 starosty ani jinými uvolněnými členy zastupitelstva. V současné době si to ani neumím představit, že by mohl mít starosta souběh s funkcí radního, radní pro zdravotnictví má v krizové situaci hodně úkolů v krizovém štábu kraje, starosta Jilemnice (jako starosta obce s rozšířenou působností) jich má též dost a dost.

V radě kraje jsme čtyři starostové (dva z ODS, oba starostové obce s rozšířenou působností, a dva z SLK), kteří tuto podmínku musí naplnit. Nejjednodušší se jeví v našich jilemnických podmínkách provést volbu nového starosty po schválení rozpočtu na rok 2021, tedy v únoru příštího roku. Tvorba rozpočtu na další rok je dlouhodobý proces, už nyní se na něm pracuje a je třeba, aby si kandidát na starostu měl možnost tvorbu rozpočtu osahat.

Volba starosty by měla být opět tajnou volbou, jak byla dosud, ať mohou jednotliví zastupitelé svou volbu provést svobodně. Jméno není možné v současné době zveřejnit, protože se projednává u našich koaličních partnerů.

Z Jilemnice pochopitelně neodcházím, Jilemnice mi přirostla k srdci, a pokud to jen trochu bude možné, budu působit jak v zastupitelstvu, tak i v jiném veřejném i neveřejném životě.

Gratulujeme k získání významné funkce a přejeme mnoho úspěchů.

Jana Seifertová
odbor vedení úřadu

Společenská rubrika

Jubilea

V listopadu oslavil své významné životní jubileum 90 let pan Zdeněk Vrbata, Zvědavá ulička 237. Přejeme oslavenci pevné zdraví a hodně životní pohody do dalších let.

Úmrtí – říjen 2020

Roman Hauk (*1950)
Valburga Zelinková (*1939)
Josef Vítek (*1940)
Stanislav Boukal (*1933)
Hana Řehořková (*1943)

Pozůstalým rodinám projevujeme upřímnou soustrast.

FOTO PETRA FIŠEROVÁ

Budova školy ZŠ Komenského má novou břidlicovou střechu.

Vzhledem k bezpečnostním opatřením, v souvislosti s pandemií covid-19, se bohužel neuskuteční plánované prosincové akce pořádané městem Jilemnice.

Chtěli bychom touto cestou popřát všem krásné a klidné Vánoce, v novém roce pevné zdraví, optimismus a vyhlídky lepších zítřků. Budeme doufat, že se situace uklidní a opět se vrátíme k běžnému životu.

Za SPOZ Jolana Kozáková a Zuzana Zelenková

Z městského dění

Jilemnice obsadila 3. místo v celorepublikové soutěži!

Město Jilemnice získalo 3. místo v celostátní soutěži obcí v třídění odpadu *O křišťálovou popelnici* za rok 2019 v kategorii *obce nad 5 000 obyvatel*.

Hodnotilo se nejen dosažené množství vytříděného odpadu na osobu a rok pro každou komoditu, ale také poměr tříděného odpadu a komunálního odpadu, hustota sběrné sítě (včetně pytlového sběru a individuálních nádob), přihlíželo se také k tomu, jestli obec sbírá i nápojový karton, bílé sklo a kovy a celkově jaké jsou v obci vytvořené podmínky pro nakládání s odpady (údaje za Jilemnici naleznete v přiložené tabulce).

Výtěžnost tříděného sběru podle počtu obyvatel

Komodita	Produkce na 1 obyvatele (kg/rok)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Papír	18,38	19,56	23,49	23,67	27,23
Plast	10,66	10,03	12,05	17,92	18,29
Sklo	14,07	18,53	16,82	17,20	20,89
Nápojový karton	0,20	0,31	0,22	0,21	0,19
celkem	43,32	48,43	52,58	59	66,6
Zdroj dat: ČSÚ – Počet obyvatel v obcích					
Průměr ČR	40,5	42,3	44,53	49	51
Zdroj dat: www stránky Eko-kom, podklady z evidence Eko-komu a města Jilemnice					

Zástupci společnosti EKO-KOM se tentokrát rozjeli předat ocenění přímo do nejlepších obcí. Křišťálovou popelnici si na radnici převzala odpadová hospodářka Ilona Šolcová spolu se starostou Vladimírem Richterem. Se získáním 3. místa se pojí také finanční odměna v hodnotě 20 000 Kč. Peníze budou opět použity na nákup odměny pro občany za příkladné třídění (třídící tašky, látkové pytlíky na pečivo apod.).

Článek o aktuálních změnách a novinkách v odpadovém hospodářství naleznete v lednovém čísle zpravodaje.

Lucie Müllerová
tisková mluvčí společnosti EKO-KOM
Jana Seifertová, odbor vedení úřadu
Ilona Šolcová, odbor rozvoje a investic

ARCHIV SPOLEČNOSTI EKO-KOM

Ilona Šolcová a Vladimír Richter přebírají cenu od zástupce společnosti EKO-KOM.

Musíme si pomáhat

Vážení spoluobčané,

mám na Vás jménem všech zavřených (i otevřených) obchodů v Jilemnici velikou prosbu. Pomozte zachránit a udržet v chodu naše prodejny, které jsou z nařízení vlády ČR nepochopitelně dočasně uzavřeny. Podpořte svými předvánočními nákupy maloobchodní prodejce v našem městě. Pokud to není nutné, neobjednávejte zboží přes velké e-shopy, ale podpořte prosím místní prodejce. Je to jediná šance, jak zde všechno udržet v chodu i v příštím roce a letech dalších.

FOTO STANISLAV ŠIMŮNEK

Podpořte svými předvánočními nákupy maloobchodní prodejce v našem městě!

Pojďme se řídit heslem: „Musíme si pomáhat!" Každý uzavřený obchod má své „výdejní okénko" a také na dveřích prodejny informaci, kdy je možno si zboží objednat a vyzvednout. Většina obchodů má svůj e-shop, tak jej pojďme využít a podpořit tak místní prodejce a podnikatele. Když nám vláda hází klacky pod nohy, pojďme se semknout a pomoci si sami! Děkuji Vám.

Evžen Malý
Knihkupectví U Malých

MAP Jilemnicko II. je on-line

Projekt Místní akční plán vzdělávání Jilemnicko II. (dále jen MAP II.) na podporu zvyšování kvality vzdělávání přešel stejně jako školy na distanční režim.

Do nového školního roku jsme vstupovali optimisticky a opět rozeběhli všechny naše společné aktivity – rodilý mluvčí AJ ve výuce ZŠ, program Klima školy, polytechnické kroužky ve školkách i školách, další vzdělávání pedagogů apod. Také jsme si na polovinu října naplánovali festival čtenářství pro celou rodinu Mezi řádky, na který jsme si pozvali zajímavé a lákavé hosty (Kovy, Listování aj.). Ale bohužel už na ně nedošlo...

Nicméně, my to nevzdáváme a stejně jako školy jsme přešli do on-line světa. A co nelze řešit přes počítač, přesouváme na klidnější časy. Aktuálně svou pozornost soustředíme především na podporu škol v jejich distanční výuce:

- postupně jsme proškolili 7 škol (85 učitelů) ve využívání digitálních platforem pro on-line výuku (Google, MS Teams),

FOTO MAGDALÉNA RICHTROVÁ

Ze semináře MS Teams pro pedagogy ZŠ Komenského.

- podporujeme pedagogy ve sdílení dobré praxe s distanční výukou (MŠ i ZŠ),
- zajišťujeme pravidelný on-line Klub ředitelů ZŠ s aktuálními informacemi,
- monitorujeme distanční výuku místních škol, ptáme se rodičů na spokojenost,
- a především sháníme peníze na nákup IT techniky pro žáky škol.

Vypsali jsme veřejnou sbírku pro darování IT techniky na podporu distanční výuky žáků, kteří doma počítač nemají. Oslovili jsme místní firmy s prosbou o dárcovství a uspěly jsme u Nadace ČEZ, která náš nápad zařadila do programu Pomáhej pohybem. Sportujeme o sto šest a tím sbíráme body pro náš projekt. Za splněný limit bodů obdržíme 107 000 Kč a obratem za to nakoupíme počítače a tablety pro žáky místních škol.

A na co se můžeme těšit v roce 2021? Už teď víme, že se nechceme vzdát našeho čtenářského festivalu, abychom podpořili u dětí čtení. Náhradní termín festivalu Mezi řádky bude v březnu 2021 a věříme, že tentokrát to již vyjde. A také nás navštíví Dr. Lidmila Pekařová, známá

FOTO JANA SEIFERTOVÁ

Sázení jilmu na náměstí.

psycholožka (13. 5.), která bude přednášet na téma komunikace s dětmi.

Všechny důležité informace o projektu naleznete také na webových stránkách MAS „Přiďte pobejt!" z. s. www.maspridtepobejt.cz, aktuální informace jsou uveřejňovány též na FB profilu @MAP Jilemnicko.

Projekt MAP Jilemnicko II. také vydává pravidelné newslettery o dění v projektu. Pokud máte zájem o zasílání, obraťte, prosím, se na níže uvedený e-mail.

Pojďte MAPovat s námi!

Za realizační tým projektu MAP
Lenka Šulanová
sulanova.lenka@gmail.com

Erbovní strom Jilemnice je opět na svém místě

Jilm – erbovní strom Jilemnice se během listopadu vrátil na své čestné místo na Masarykovo náměstí. Oproti původnímu stromu – jilmu horskému (*Ulmus glabra*), který musel být z důvodu velmi špatné zdravotní kondice z náměstí odstraněn, se jedná o jilm vaz (*Ulmus laevis*).

Jak jsme již dříve informovali, důkladné přípravy na jeho osazení probíhaly už v říjnu.

Jana Seifertová
odbor vedení úřadu

Sociální služby

Soutěž Stejná šance – zaměstnavatel roku 2020 zná své vítěze

9. ročník soutěže Stejná Šance – zaměstnavatel roku 2020, který byl realizován pod záštitou Ministerstva práce a sociálních věcí a Hejtmana Libereckého kraje Martina Půty, v Libereckém kraji vyvrcholil ve čtvrtek 5. listopadu 2020. Oproti minulým ročníkům nemohlo proběhnout slavnostní vyhlášení vítězů na půdě Krajského úřadu Libereckého kraje, přesto jsme se rozhodli soutěž dotáhnout do konce a zaměstnavatele, kteří se dostali do první desítky, slavnostně ocenit. Jakmile to situace umožní, spojíme se s vítězi soutěže a získaná ocenění zaměstnavatelům tým organizace Rytmus Liberec o. p. s. předá v jejich provozovnách.

Letos bylo do soutěže zasláno celkem 37 nominací, které byly vyhodnocovány pětičlennou odbornou hodnotící komisí složenou z řad zástupců měst, úřadů, zaměstnavatelů, samotných pracovních konzultantů a klientů.

Vítězem 9. ročníku soutěže se stala firma Farní charita Česká Lípa. Druhé místo získalo Truhlářství Samšiňák (Liberec) a na třetím místě se umístil Penzion Nový Mlýn (Staré Splavy). Gratulujeme!

Na dalších místech žebříčku se poté umístili Fokus Liberec – pracoviště Česká Lípa, Krajský úřad Libereckého kraje, Pivovar BORN Nový Bor, Dva Prameny, s. r. o., v Jilemnici, STP Česká Lípa o. p. s., Meki, s. r. o. – McDonald's, AmRest – KFC Liberec Globus.

Cílem soutěže Stejná šance je podpořit firmy, které zaměstnávají osoby se zdravotním znevýhodněním, poskytnout

jim veřejné uznání a prostřednictvím příkladů jejich dobré praxe motivovat ostatní firmy, aby osoby se zdravotním znevýhodněním zaměstnávaly.

„Ráda bych za naši organizaci poděkovala všem zaměstnavatelům. Nejen těm, kteří se do soutěže zapojili ale i těm, kteří se soutěže nezúčastnili, a přesto dávají šanci lidem s postižením pracovat v jejich firmách na běžném trhu práce. Vážím si nejen jejich odpovědného a lidského přístupu, ale hlavně to, že zaměstnávání lidí s postižením je pro ně samozřejmostí. DĚKUJEME." Ing. Antónia Dechťarová, ředitelka organizace Rytmus Liberec, o. p. s.

Tereza Hajnová
detašovaná pracoviště Semily
a Jilemnice
hajnova@rytmus.org
tel. +420 775 068 775

Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi v Jilemnici

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou službou, která je tu pro rodiny s dětmi, jež se ocitly v těžké životní situaci, kterou nedokážou samy bez pomoci vyřešit. Nemusí se vždy jednat o na první pohled závažné problémy, které jsou otázkou života a smrti. Naopak mohou to být zcela běžné lidské problémy, které však, když se s nimi rodina potýká dlouhodobě, a nedokáže je vyřešit, mohou někdy vést k vážným životním zvratům, jako je například rozpad rodiny, útěk do nějaké závislosti nebo v některých případech třeba až k odebrání dětí z rodiny. Jsme tu pro lidi, kteří nechtějí nechat svoji situaci zajít až tak daleko, a chtějí pro sebe a své děti najít lepší cestu. Vycházíme ze skutečnosti, že každý z nás se v životě může dostat do potíží, se kterými si sám neví rady, proto nikoho nesoudíme, naslouchame, aniž bychom hodnotili, a pomáháme lidem hledat způsoby, jak jejich situaci zlepšit. Často lidé řeší otázku, jestli zrovna jejich problém, je ten problém, se kterým se na nás mohou obrátit. Touto otázkou se však v podstatě trápit nemusí, neboť každá sociální služba má ze zákona povinnost poskytnout základní sociální poradenství, takže k nám vlastně může přijít kdokoliv. Popovídáme si, a když zjistíme, že problém, který daný člověk řeší, nespadá do naší činnosti, alespoň ho můžeme nasměrovat tam, kde mu s jeho problémem pomohou.

A kde že nás lidé mohou najít? Naše služba sídlí v Jilemnici na adrese Dolení 64. Z kruhového objezdu u penzionu U Labutě vyjedete směrem na náměstí, ale hned odbočíte jako k Domovu mládeže. Ten ale minete a budete pokračovat až za bývalý kojenecký ústav. Ocitnete se před zrekonstruovanou budovou bývalé ubytovny, kde nyní sídlí sociální služby. Do ambulance, kterou provozujeme v pondělí a ve středu od 8 do 14 hodin můžete přijít kdykoliv bez objednání, ale je možné se s námi domluvit i na jiném termínu setkání.

Můžete nás kontaktovat i telefonicky nebo emailem:

Telefon: 733 783 460

E-mail: sasj.svetlo@diakonievr.cz

Bližší informace o nás, vč. dalších kontaktů naleznete na našich webových stránkách https://vrchlabi.diakonie.cz/nase-sluzby/socialne-aktivizacni-sluzby-jilemnice/.

Petra Sahajová
Diakonie Vrchlabí

Z našich škol

Školy pro nezajištěné děti zaměstnanců IZS a kritické infrastruktury

Školská zařízení musela opět v polovině října zůstat zavřená a přejít na distanční výuku. To ovšem neplatilo pro Mateřskou školu Spořilov a Základní školu Komenského. Na základě rozhodnutí hejtmana Libereckého kraje Martina Půty zůstala tato zařízení otevřená pro děti zaměstnanců IZS a kritické infrastruktury. Přihlásit do školy mohli rodiče děti ve věku od 3 do 13 let z celého ORP Jilemnice.

Kromě zaměstnanců zdravotnických a sociálních služeb byla nabídka určená také např. pro zaměstnance úřadů, České pošty, policie nebo školských zařízení a školní jídelny.

Na zajištění výuky a dozoru školních dětí se podíleli pedagogové obou jilemnických škol – ZŠ Komenského a ZŠ Harracha. Pro děti připravovali pedagogové téměř celodenní program, včetně online připojení pro výuku i družinových vycházek. Dětem nechyběly ani svačiny, které jim zajistili pracovníci kuchyně Masarykovy městské nemocnice.

V době uzávěrky zpravodaje využilo možnosti docházky do „krizové" školy celkem 28 dětí zaměstnanců IZS a kritické infrastruktury z území ORP Jilemnice.

Jana Seifertová
odbor vedení úřadu

Složky IZS

Hasiči radí občanům: Pořiďte si pro svoji bezpečnost domácí detektor nebezpečných plynů

Hasiči v posledních letech zaznamenávají stoupající počet zranění, poškození majetku nebo úmrtí z důvodu úniku nebezpečného plynu. Také počet domácností používajících k vytápění, ohřevu vody nebo vaření zemní plyn nebo propan-butan stále roste.

Domácí detektor úniku plynu by měla mít pro vlastní bezpečnost každá domácnost, kde se nachází plynový ohřívač, vařič, nebo jiný přístroj, který je poháněn plynem, případně místa, kde jsou skladovány tlakové lahve s plynem. Detektor plynu dokáže včas odhalit případné nahromadění hořlavých, výbušných či toxických plynů, protože reaguje už při koncentracích, které ještě nejsou zdraví nebezpečné. Na přítomnost plynu upozorní zvukovou a světelnou signalizací. Některé detektory také na digitálním displeji zobrazí koncentraci nebezpečného plynu v dané místnosti.

Nejčastější nebezpečné plyny v domácnosti

Metan

- hlavní složka zemního plynu
- hořlavý a výbušný

- lehčí než vzduch, hromadí se pod stropem
  Propan-butan
- hořlavý a výbušný
- těžší než vzduch, klesá k podlaze
  Oxid uhelnatý
- vzniká při nedokonalém hoření a spalování
- hořlavý, výbušný a smrtelně jedovatý
- není ani cítit, ani vidět
- je mírně lehčí než vzduch, stoupá ke stropu

Kam umístit detektor

Detektory instalujeme do místností, kde hrozí únik plynu. Nejčastěji jsou to kuchyně, kotelny nebo místnosti, kde je například plynový ohřívač vody (tzv. „karma"). Místo instalace volíme podle toho, jestli chceme odhalit únik lehkého plynu stoupajícího ke stropu, nebo těžkého, který se drží u podlahy. Vhodné umístění konkrétního detektoru by mělo být popsáno v návodu použití výrobku. Poplašným signálům se vyhneme právě správným umístěním a dostatečnou vzdáleností od spotřebiče.

Konkrétních modelů domácích detektorů úniku plynu je celá řada. Detekují různé plyny, nejčastěji propan-butan, zemní plyn, ropné látky a etylen. Na trhu je také dostatečný výběr detektorů plynu, které lze zapojit do běžné zásuvky s napájením 220 V.

Jak se zachovat při úniku plynu

Když víme, odkud plyn uniká, okamžitě uzavřeme hlavní uzávěr plynu. Místnost se snažíme vyvětrat otevřením oken a dveří. Poté místo urychleně opustíme. Nezapomeneme varovat sousedy v domě a událost oznámíme na tísňovou linku 150 nebo 112. Zamezíme používání otevřeného ohně nebo jiného možného iniciátoru výbuchu (např. vypínače, elektronické přístroje, spotřebiče).

Pokud dojde k nadýchání nebezpečného plynu, vyneseme postiženou osobu na čerstvý vzduch, udržujeme ji v klidu a teple a sledujeme dýchání a stav vědomí. Při zástavě dechu okamžitě zahájíme umělé dýchání. Vždy zavoláme lékaře prostřednictvím tísňové linky 155 nebo 112, i když se postižená osoba subjektivně cítí dobře.

Pro snížení pravděpodobnosti vzniku nežádoucí události v souvislosti s provozem plynových zařízení je důležité provádět jejich pravidelné revize a kontroly.

Iva Michalíčková
koordinátorka preventivně výchovné činnosti HZS Libereckého kraje

Seriály

Společenský život v Jilemnici objektivem Stanislava Šimůnka

V minulém a předminulém čísle zpravodaje se objevila stejná chyba. V článku o Stanislavu Šimůnkovi má místo Stanislav Šimůnek mladší být uvedeno Jiří Šimůnek. Omlouváme se a děkujeme za pochopení.

Tentokrát se v seriálu vydáme na začátek roku 1937, v této době pan Stanislav Šimůnek svým objektivem zachytil řadu

FOTO STANISLAV ŠIMŮNEK

Společenský život v Jilemnici objektivem Stanislava Šimůnka.

kouzlených sněhuláků, postavených při tradičních lyžařských závodech. V současné době, pokud jsou k tomu vhodné sněhové podmínky, zdobí náměstí pouze jeden sněhulák – velká socha Krakonoše z dílny Josefa Dufka. Podle vzpomínek A. Šolce ovšem ve 30. letech „téměř v každé ulici stáli sněhuláci bizarních tvarů. Vynikal zejména ‚Rybrcoul' a skřítek na nádraží, lední medvěd, jinde zase Prušák s ‚piklhaubnou' ukazoval cestu k lyžařskému můstku apod. Tito sněhuláci byli neustále obléháni horlivými foto amatéry."

Připomínáme, že archiv, který po sobě pan Stanislav Šimůnek zanechal, v současné době zpracovává syn Jiří Šimůnek do podoby výstavy. Fotografie budou k vidění v Krkonošském muzeu v Jilemnici.

FOTO ZUZANA MALÍKOVÁ

Zimní Zvědavá ulička (2017).

Významné jilemnické stavby (20)

Zvědavá ulička

Když napadne sníh a ozdobí ji krásnou peřinou, promění se tak trochu v betlém. Zejména večer, když se světla lamp odrážejí od bílé sněhové plochy, osvítí se lomenice zvláštním světlem a vynikne jejich krása. Světlé, zdobně vyřezávané lišty zazáří na tmavém podkladě, vystoupí i plastické členění lomenice do několika zpravidla mírně předsunutých polí. Barevně natřené trámy stěn příjemně kontrastují s obílenými spárami a krásně se doplňují se sněhovou pokrývkou. Malá, mnohdy pěknými šambránami orámovaná okénka vyhlížejí přátelsky na kolemjdoucí a dávají tušit krásnou atmosféru ve světnici. Nedivím se, že akademický malíř Jiří Škopek (do Jilemnice rád a často zajížděl), právě sem umístil jilemnický betlém.

Tohle krásné uskupení roubených domků má dlouhou historii. Vzniklo v roce 1752 na vrchnostenských pozemcích. Obyvatelé tu vedle běžných daní měli také robotní povinnost. Ročně museli odpracovat pro vrchnost šest dní (!), ale i z téhle povinnosti se mohli za laciný peníz 1 zlatý 12 krejcarů vykoupit. Harrachové navíc zaručovali, že v případě válečného konfliktu obyvatelům nahradí případné vojenské kontribuce (konfiskace). Inu, bydlet ve městě, byť i docela skromně, mělo své výhody.

Roku 1788 celé jádro města vyhořelo a shořela i Zvědavá ulička s výjimkou jediného domku čp. 113. A protože právě tady z popela vyrostly první nové, opět roubené domky, začalo se celé této části města říkat Nové město.

Stavělo se stejně jako v roce 1752 a překvapí nás, že z požární katastrofy se tu moc nepoučili. Vždyť některé domy měly dokonce i dřevěné komíny! Ale zanedlouho zasáhl purkmistr Jiří Kos a nekompromisně nařídil strhnout dřevěné komíny a nahradit je kamennými.

Mezi staveními bychom v té době marně hledali jehličnaté stromy. V „pádu ohně" mohly snadno přenášet zuřící živel, zatímco listnáče jeho šíření tlumily.

Většina domů měla jednoduchou vnitřní dispozici. Uprostřed stavení byl vstup, chodba a černá kuchyně, od ní vždy směrem do ulice velká světnice s několika okénky, na druhé pak komora a chlév. Výjimku tvořil dům čp. 121 (Šaldův statek). Jednalo o hospodářskou usedlost a vznikl tu mimo jiné krásný dodnes dochovaný špýchárek.

U mnoha domků se postupně podle potřeby přistavovaly další místnosti, ale původní uspořádání lze většinou i dnes snadno rozpoznat.

Ulička dlouho nebyla průjezdná, končila posledním domkem. Situace se změnila poprvé v letech 1810, kdy za ní byl vysvěcen nový hřbitov. A protože v posledním domku kdysi bydlela rodina Frantáčků, dlouho se v Jilemnici užívalo eufemismu, že někoho odvezli za Frantáčkovy.

Cesta na hřbitov ovšem bývala velmi svízelná. Za deštivých dnů zde bývalo tolik bláta a výmolů, že se chodci museli přidržovat tyček u plotů (předzahrádky v té době byly téměř u všech domů) a přeskakovat z kamene na kámen. Teprve v letech 1853–54 tu vystavěli řádnou silnici. Na ni roku 1859 navázala nová silnice do Mříčné. Od roku 1871 ji lemovalo třešňové stromořadí. Vytvářelo krásné vyústění uličky a v době květu se tu procházely spousty měšťanů. Třešně však nepřinášely velký užitek. Větrné a chladné místo jim nesvědčilo, škodily i velké zimní závěje.

Po vybudování silnice do Mříčné se zdejší dopravní frekvence zvýšila, ale ještě dlouho zde mohla omladina jezdit na sáňkách, aniž by provozem byla ohrožena. Po skončení nacistické okupace se ale provoz začal prudce zvyšovat. Projížděla zde nákladní auta, autobusy atd. Proto byl v osmdesátých letech minulého století vybudován obchvat, který uličce vrátil potřebný klid a zbavil ji nebezpečných otřesů.

Po roce 1989 se novým způsobem rozvinula památková péče a umožnila, aby byly opraveny objekty v té době zchátralé (viz například Šaldův statek). Na některé roubenky se vrátila také šindelová krytina. Ulička se tak stala turistickým magnetem nevšední síly. A to je dobře. Vždyť patří k tomu nejcennějšímu, co mezi krkonošskou architekturou dnes můžeme najít.

Je toho ještě mnoho, co bychom mohli o naší uličce vyprávět, ale to si necháme na jinou příležitost. Tak tedy, pěkné Vánoce a brzy na shledanou.

Jan Luštinec

Rozhovor

MUDr. Martin Koldovský – „Sport by měl děti především bavit."

Sportovního lékaře MUDr. Martina Koldovského není třeba v Jilemnici příliš představovat. Jeho svěřenci a pacienti si ho vychvalují nejen po stránce odborné, ale i té lidské.

Jste rodilý Jilemničák?

Ne, ne, já jsem rodilý Jičíňák. Jilemnici jsem poznával při návštěvách u rodičů,

Z RODINNÉHO ARCHIVU

MUDr. Martin Koldovský.

kteří zde pracovali jako učitelé (vyrůstali jsme se sestrou u babičky v Sobotce). Od svých deseti let tady už ale bydlím a za Jilemničáka se považuju.

Působil jste v Jilemnici celou svou lékařskou praxi?

Dá se říci, že ano.

Proč jste se rozhodl studovat medicínu?

Stalo se to shodou okolností. Původně jsem chtěl být učitelem, tak jako mí rodiče i prarodiče. Nejraději bych učil tělocvik a angličtinu. Tato kombinace předmětů se ale otvírala pouze na fakultě v Olomouci a tam jsem jít nechtěl. Líbilo se mi také sportovní lékařství, a proto jsem zkusil medicínu.

Studoval jste tedy konkrétně sportovní medicínu?

To ne, sportovní medicína je jen taková okrajová disciplína. Studoval jsem všeobecné lékařství.

Předpokládám, že jste se o sportovní lékařství zajímal proto, že jste sám sportoval.

Určitě. Jako kluk jsem hrál v Sobotce fotbal. A když jsem přišel do Jilemnice, samozřejmě jsem lyžoval. V té době se tu panu učiteli Štočkovi podařilo založit sportovní třídy. Můj ročník byla právě první zkušební sportovní třída, taková výběrová – ne podle prospěchu, ale podle sportovního nadání. A právě tehdy mě lyžování opravdu „chytlo". Dál jsem se věnoval i fotbalu a dalším sportům.

Co vy a sport nyní?

To už je špatné. Mám po operaci kyčle, tak už to tolik nejde. Rád a pravidelně jezdím na kole a jinak sleduju sport v televizi.

Co sledujete nejraději?

Fotbal a lyžování. Zajímají mě ale všechny sporty, nemám žádný neoblíbený. Už také z hlediska profese – je dobré, když za mnou přijde pacient, který dělá jakýkoliv sport, a já vím, o co jde. Mnoho potíží vyplývá z charakteru pohybu, který člověk dělá. Ulehčuje mi práci, když vím, jaké partie který sport zatěžuje a podobně.

V kolika letech je u dítěte možné určit, pro jaký sport má předpoklady?

Zda má dítě pro sport předpoklady lze určit v poměrně raném věku, ale ne pro konkrétní sport. Používám pojem pohybová inteligence. Děti, které jsou pohybově nadané, mohou dělat v podstatě kterýkoliv sport. Druhou věcí pak je, jestli v něm mohou vyniknout. Někdo

má geny pro míčové hry, někdo pro vytrvalostní sporty, jiný pro silové. To určitě poznáme až v pozdějším věku, rozhodně ne v pěti nebo šesti letech.

Na co bychom měli u dětí přihlédnout při volbě sportu?

Záleží, co od dítěte očekáváme, jestli si z něj přejeme vychovat olympijského vítěze, nebo jen chceme, aby celý den nekoukalo do počítače nebo do mobilu. Myslím si, že sport by měl děti především bavit. Kdo chce dosáhnout dobrých nebo dokonce výborných výsledků, musí mít i talent. Zohlednit je nutno spousta parametrů. Například vrcholový basketbalista těžko může v dospělosti měřit 160 cm. Pro většinu rodičů je důležité hlavně to, aby se jejich děti hýbaly. Jsou ale i ti vysoce ambiciózní rodiče, kteří si vezmou do hlavy, že jejich holčička bude vrcholová gymnastka, a když jim oznámím, že vyroste do výšky 170 cm, jsou zklamaní.

Za ty roky, co děláte sportovního lékaře, vám pod rukama prošlo mnoho mladých sportovců. Jak se mění fyzická připravenost mládeže?

Bohužel se mění dramaticky k horšímu. Ochota hýbat se strašně rychle klesá. Současné děti ztrácí, krom organizovaných tréninků a aktivit, potřebu se hýbat. V době, kdy jsem tu začínal, bylo opravdu těžké se do sportovního gymnázia dostat. Do jedné třídy jsme vybírali třeba z devadesáti dětí. Už před pěti lety jsem říkal, že na sportovní gymnázium se dostane i ten, který jen řekne, že má doma ve sklepě lyže. A dnes už i ten, který prohlásí, že jeho babička měla ve sklepě lyže. Samozřejmě nepopírám, že je skupina dětí, které jsou talentované, hodně na sobě pracují a jsou úspěšné. Celková úroveň ale strašně klesá. Bohužel se projevuje fakt, že děti mají takovou nabídku aktivit, které přebíjejí ty pohybové.

Odpovídají výsledky při fyzických testech výsledkům v reálných závodech?

Do značné míry ano, ale ne úplně. Při fyzickém testu má sportovec poměrně standardní podmínky, které pak v závodě nemá. Konečný výsledek určují kromě fyzické kondice a připravenosti také morální vlastnosti.

Působil jste jako lékař reprezentačních lyžařů běžců na mnoha MS a OH. Můžete nám přiblížit, na kterých konkrétně?

MS bylo tolik, že si už ani na všechna nevzpomenu. Byl jsem na šesti zimních olympiádách: v Lillehammeru, Naganu, Salt Lake City, Turíně, Vancouveru a Soči.

Co všechno má lékař na starost na takové události (MS, OH)?

Vždy bylo pro mě důležité a hodně jsem dbal na to, abych měl připraveno dostatek materiálu a nic mě nezaskočilo. Chtěl jsem být soběstačný natolik, abych pak nemusel cokoli shánět. Proto jsem pokaždé vozil dvakrát tolik beden než ostatní lékaři. Důležité bylo také se sportovci pracovat dlouhodobě a preventivně. Řešili jsme pak pouze akutní zranění. Jde o systematickou a dlouhodobou práci. Kdo jede na olympiádu jen proto, aby jel na olympiádu, je turista a ne doktor.

Která událost (MS, OH) na vás nejvíce zapůsobila? Atmosférou, výsledky našich běžců?

Samozřejmě, že hlavním kritériem jsou výsledky, medaile. Nedovedu říci, která olympiáda na mě zapůsobila nejlépe.

Spíš naopak, nijak skvěle jsem se necítil v Salt Lake City. Konala se brzy po útoku na Dvojčata v USA, a tak bylo vše pod dohledem vojáků. Člověk si připadal jako v koncentráku. Tam se mi příliš nelíbilo. Ostatní olympiády byly moc hezké.

Co je nutné především sledovat z lékařského hlediska při sportu, aby se předešlo zdravotním problémům?

Především musí člověk sportovat zdravý a dobře vybavený. Tím lze předejít akutním zraněním. Důležitá je také spolupráce doktora s trenérem, který by měl vědět, jak intenzivně jeho svěřenec trénuje. Téměř všichni trenéři mají tendenci ze sportovců „vyždímat" co nejvíce, proto je dobré, když se nechá trenér od doktora korigovat a někdy i trochu přibrzdit. To je asi ta nejlepší prevence, aby nedocházelo k chronickým poškozením.

V čem zásadně se liší léčba zranění u amatérských a profesionálních sportovců?

Nijak významně se neliší. Liší se přístup. Někdy je právě přístup u profi sportovců lepší, protože ti si uvědomují, že na jejich zdravotním stavu závisí jejich sportovní kariéra a výdělek. Více doktora poslouchají. Rekreační sportovci si paradoxně častěji myslí, že například léčba podvrtnutého kotníku nemusí trvat čtyři týdny, ale jen dva. Ono to ale tak není.

Je známo několik případů, kdy mladí vrcholoví sportovci, zdánlivě v plné síle, náhle při sportu zkolabují nebo dokonce zemřou důsledkem selhání srdce nebo třeba infarktu. Jak je to možné, když jsou pod stálým lékařským dohledem?

Ano, to je bolavé místo. Špičkoví sportovci mají poměrně dobrou lékařskou péči, ale také ne všichni. Za valnou většinou těchto případu stojí skryté srdeční vady, tzv. kardiomyopatie, které jsou strašně špatně odhalitelné i při běžném tělovýchovném vyšetření. Naštěstí jich je jen málo. Praktikujících sportovních lékařů je v celé republice asi jen třicet. Ostatní se věnují vědě a výzkumu, nebo pracují jako lékaři ve sportovních klubech a sportovní prohlídky neděla-jí. Přitom jen registrovaných fotbalistů je 400 000. My se snažíme ta vyšetření dělat poctivě, kvalitně, tak jich s vypětím všech sil stihneme přibližně tisíc ročně. Dál jsou to jednoduché počty. I to je myslím důvod, proč se občas stane, že umře někdo, kdo by umřít nemusel. Lékařů je zkrátka stále nedostatek. Sám působím ve sportovní medicíně už řadu let a ještě jsem se za tu dobu nedočkal uceleného systému lékařských prohlídek sportovců. Stále se o tom jen diskutuje, ale uzavřené to není.

Je podle vás vrcholový sport vůbec zdravý?

Ne, není.

Napadá vás sport, který je skutečně i na rekreační úrovni pro lidské tělo nepřirozený, nezdravý?

Napadá mě například vzpírání nebo kulturistika. Nezdravé jsou hlavně z toho důvodu, že i na rekreační úrovni jsou spojeny s užíváním anabolik. Spousta rekreačních sportovců sportuje tak, že na sport nejsou vůbec připraveni – nerozcvičí se, neprotáhnou a to často může být příčinou zranění. Velmi populární je dnes běhání, zároveň ale přibývá případů, kdy si lidé i tak poměrně zdravým sportem, jakým běhání je, ničí nohy. Běhají po špatném povrchu, nepřiměřeně si zvyšují dávky, mají nevhodné boty...

Špatný povrch – jaký povrch je pro běhání špatný?

Obecně tvrdý povrch. Ale vše je relativní. Pro toho, kdo například prodělal nějaké poranění kotníků nebo kolen, je lepší začínat běhat po silnici. Na druhou stranu pro zdravého sportovce je lepší běhat po lese. Záleží na úhlu pohledu.

S jakými problémy k vám sportovci nejčastěji přicházejí?

Samozřejmě s problémy s pohybovým aparátem. Z dlouhodobých problémů jsou to únavové stavy, což se velmi špatně diagnostikuje, je velmi obtížné určit, zda může nebo nemůže ten člověk dále sportovat. Časté jsou pak běžné nemoci, nachlazení, kašel, rýma.

Vzpomenete si na nějaký neobvyklý, výjimečný případ?

Vždy jsem se snažil, aby špičkoví sportovci šli vždy do závodů zdraví. Přesto se mi jednou stalo, že jsem na MS pouštěl jednoho závodníka s ne úplně dobrým pocitem. Téměř se stal mistrem světa, nakonec skončil čtvrtý. Neublížilo mu to, ale dobrý pocit jsem z toho neměl.

Co je z pohledu lékaře nepříjemnější – pacient hypochondr nebo lehkovážný pacient?

Z medicínského hlediska je asi horší hypochondr. A znám mnoho sportovců--hypochondrů.

To jsem nečekala.

Lehkovážného pacienta zkrotíš, to je jen otázka času.

Jaký jste pacient vy sám?

Hrozný! Necvičím, pokud to není nezbytně nutné, nenechám se vyšetřovat nikým jiným, své zdraví příliš neřeším.

Sám sebe byste tedy nepochválil.

To rozhodně ne.

Děkuji za milý rozhovor.
Gabriela Jakoubková

Z historie

80 let od uzavření gymnázia (pokračování)

Dne 18. února 1941 přišel od zemské školní rady v Praze zavírací dekret, který na památku tu uveřejňuji doslova.

Česká zemská školní rada pro Čechy v Praze, čís III/1 ai 1940 v Praze dne 17. února 1941
Ředitelství reálného gymnasia Jilemnice
Věc: Jilemnice, reál. gymnasium zrušení ústavu
Příloha: 0

Výnosem ze 14. února 1941 č. 18.241/1941-I, nařídil pan ministr školství a národní osvěty (byl jím Jan Kapras, pozn. JL) po dohodě s panem říšským protektorem (Konstantin von Neurath, pozn. JL) toto:

1. Reálné gymnasium v Jilemnici se na trvalo zavírá. Jeho úřední knihy, archiv, sbírky učebných pomůcek a vnitřní zařízení, pokud jsou vlastnictvím Protektorátu Čechy a Morava, se přidělují do správy

reálnému gymnasiu v Nové Pace, jehož ředitelství bude nadále vyřizovati agendu zavřeného jilemnického ústavu. Úhradu stěhovacích výloh jest zajistiti z režijní zálohy zavřeného ústavu.

2. Žákům čtyř nejnižších tříd budiž důrazně doporučeno, aby vzhledem k lepším existenčním vyhlídkám v praktických povoláních přestoupili v míře co největší do škol měšťanských, jež jsou povinny je přijmouti, i když tito žáci nepocházejí z jejich školních obvodů. Ze studia nevyloučeným žákům vyšších tříd ponechává pan ministr školství a národní osvěty na vůli, aby pokračovali ve studiu na reálném gymnasiu v Nové Pace, nebo v jiném ústavě, s nímž mají výhodnější komunikační spojení nebo výhodnější ubytovací možnosti. Na těchto školách neplatí však tito žáci již ani zápisné, ani jiné žákovské poplatky. Ve zprávě novému ústavu nebo škole podle bodu 6 § 2 zkušebního klasifikačního řádu o žácích, kteří nepřestoupí na reálné gymnasium v Nové Pace, budiž toto ustanovení citováno.

3. Ředitelství citovaného ústavu uzavře ke dni 15. února účty všech jím spravovaných peněz, vyúčtování a případné hotové peníze odevzdá ředitelství gymnasia v Nové Pace a na jeho šekový účet převede také hotovost, kterou jilemnický ústav měl k tomu dni na svém účtě u poštovní spořitelny.

Po uzavření účtů a převodu hotovosti reálnému gymnasiu v Nové Pace budiž tamní účet u poštovní spořitelny zrušen.

Žáci přestupující na jiné ústavy buďtež uvědoměni, že odklad případných zkoušek rozdílových bude jim na žádost povolen zdejším úřadem.

Potřebná opatření disciplinární jakož i disposice s uvolněnými silami profesorskými, administrativními a zřízeneckými provedeny budou zvláštními výnosy.

Podpis nečitelný
vicepresident z. š. r. v Praze

Ředitel Vrablík, jsa suspendován, předal trosky ústavu profesoru Josefu Machačovi, kterého likvidátor ústavu, ředitel Josef Šaloun z Nové Paky (*byl předtím ředitelem jilemnického ústavu a snažil se zachránit, co se dalo, pozn. JL*), ustanovil v Jilemnici svým zástupcem po dobu konečných prací. Jemu pomáhal aktuárský adjunkt Vladimír Mejsnar. Oba úřadovali v Jilemnici za stálého telefonického spojení s ředitelem Šalounem od 19. do 22. února 1941. V ředitelně byl tehdy rušno jako ve fabrice. Rodičů plno v místnosti i na chodbách. Úřadující jedli ve stoje a psali jen několik hodin, aby stačili odbývati strany. Tehdy se také stalo, že přišel telefonický rozkaz od ministerstva školství a osvěty, aby velký Ottův slovník naučný, majetek gymnasia, byl ihned zabalen do bedny a zaslán ministerstvu. Poslechnuto a vykonáno. Co se pak dále s tímto dílem stalo v Praze, není známo, ale když po znovuotevření našeho gymnasia bylo od ministerstva požadováno zpět, již se nenašlo. Pravděpodobně dostal se náš slovník do spárů Němců a zdobí nějaký německý ústav nebo knihovna.

(Dokončení příště)
Roku 1949 sepsal Josef Machač.
V nezbytné míře upravil a poznámkami opatřil Jan Luštinec.

Před 350 let (15. listopadu) zemřel Jan Amos Komenský

Víme, že třikrát pobýval v Horní Branné. Nevíme, zda někdy viděl také Jilemnici. Jeho pobyty na branském zámku v něm zanechaly silný dojem. Zaujaly ho

tu vize sedmnáctileté dívky Kristýny Poniatovské, schovanky paní Angeliny Zárubové z Hustířan, a přikládal jim značný význam. Připomeňme si Komenského nadčasovou moudrost dvěma citáty:

- *Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.*
- *Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá: Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!*

Jan Luštinec

Z kulturního dění

Krkonošské muzeum v Jilemnici (Správa KRNAP)

Otevření muzea veřejnosti a konání akcí bude přizpůsobeno epidemiologické situaci. Aktuální informace naleznete na našich webových stránkách a facebooku. Děkujeme za pochopení.

- Zámek (čp. 75)

– *Stopy osvobození* – výstava přibližuje květnové povstání a konec druhé světové války na Jilemnicku. K vidění jsou dosud nepublikované texty, vzpomínky pamětníků, fotografie, autentické filmové záběry, ale také výzbroj a výstroj zúčastněných armád, zdravotnický materiál či medaile a vyznamenání. Akce bude prodloužena do 25. dubna 2021.
– *Připravujeme:* Vzhledem k 80. výročí úmrtí Jáchyma Metelky budou ve stálé expozici vystaveny plány jeho mechanického betlému.

- Pivovar (čp. 1)

– Připravujeme: *Putování za kamennými kříži Českého ráje a Podkrkonoší* – výstava představí několik desítek nejzajímavějších monolitických křížů z období středověku a novověku v našem regionu.
– *Já bych rád k Betlému* – výstava betlémů nejen ze sbírky muzea.

Společenský dům JILM Jilemnice – prosinec

Vážení spoluobčané,

situace s Covid-19 a omezení přijatá pro zamezení jeho šíření hluboce zasáhly náš SD Jilm. Všechny kulturní akce, které jsme pro Vás na podzim připravili, budou přeloženy na jiný termín, v tuto chvíli překládáme akce na první polovinu roku 2021. Prosím sledujte naše webové stránky www.sdjilm.cz a případně facebook SD Jilm pro nejaktuálnější informace o nových termínech jednotlivých představení a koncertů, které dojednáváme postupně. V okamžiku uvolnění opatření na úroveň 2 (dle metodiky MZČR PES) budeme ihned plánovat zejména lekce kurzů tance a společenské výchovy, které jsme ponechali „rozpracované".

V souvislosti s nutností překládat jednotlivé akce budeme u každé takové

akce ponechávat vstupenky v platnosti. Po časově omezenou dobu budeme nabízet možnost vrácení vstupenek (u aktuálně přesunutých akcí), jako náhradu za tyto vstupenky však dostanete od SD Jilm poukázku na nákup jiných vstupenek ve stejné hodnotě, tak jak schválila Vláda ČR – jako opatření pro ekonomickou stabilizaci poskytovatelů kulturních služeb.

Děkujeme za pochopení a těšíme se na Vás

Za kolektiv pracovníků SD Jilm a Kina 70 Jiří Paulů, ředitel

Program:

Středa 2. 12. 2020 v 19:00 hod.
Fantastická žena – ZRUŠENO

Neděle 6. 12. 2020 v 15:00 hod.
Švec a čert – ZRUŠENO

Úterý 8. 12. 2020 v 19:00 hod.
4 tenoři – PŘELOŽENO – náhradní termín 24. 4. 2021

Vánoční dárky SD Jilm – předprodej Vánočních dárkových poukazů od 30. 11. 2020.

Pokud bude v tomto termínu ještě zavřené Informační centrum, přijímáme telefonické rezervace 9:00–12:00 hod. na tel.: 481 544 070 + ONLINE prodej od 12:00 hod. na https://sdjilm.koupitvstupenku.cz/. Dárkové poukazy vám vystavíme později.

Děkujeme za pochopení.

Pátek 8. 1. 2021 v 19:00 hod.
Němý Bobeš – Divadlo Járy Cimrmana
Němý Bobeš je divadelní hra z repertoáru Divadla Járy Cimrmana. Autory jsou Zdeněk Svěrák a Ladislav Smoljak, jako spoluautor je uváděn rovněž velký český vynálezce, filosof a dramatik Jára Cimrman. Hra měla premiéru 24. listopadu 1971 v Malostranské besedě v Praze.
490 Kč

Pondělí 1. 2. 2021 v 19:00 hod.
Housle – Divadlo Ungelt Praha
Doposud se oba bratři protloukali newyorskými ulicemi jen těžko. Všechno se ale může změnit. Zlodějíčkovské komediální drama o dvou bratřích a jejich rodinném příteli, kde naděje na lepší život odhalí pohnutou rodinnou minulost i sílu charakterů.
https://www.divadloungelt.cz/repertoar/prave-hrajeme/housle/
Hrají: Jiří Langmajer, Pavel Liška, Milan Hein.
490 Kč

Čtvrtek 18. 2. 2021 v 19:00 hod.
Caveman
One man show, která vtipně pojednává o tom, co dělá muže mužem a ženu ženou, o rozdílech mezi námi, o lásce, partnerství a vtipně utajených kvalitách obou pohlaví.
Komedie, u které nezůstane vaše bránice v klidu!
Máte chuť se zase jednou rozesmát až k slzám? Přijďte se podívat a přesvědčte se sami, že tato volba byla správná!
360/330 Kč

Pátek 12. 3. 2021 v 19:00 hod.
Pokáč
Pokáč, vlastním jménem Jan Pokorný, je český písničkář a textař hrající na kytaru a ukulele. Patří mezi první české interprety propagující svou hudební tvorbu na portálu YouTube.

V jeho písních se často nachází ironie, sarkasmus a nadsázka. Ve svých textech často zpracovává témata běžného života.
390 Kč

Středa 8. 4. 2021 v 19:00 hod.
David Koller
Nejvýraznější osobnost české hudební scény posledních desetiletí. Zpěvák, bubeník, producent, lídr kapely Lucie a autor mnoha hitů. Koller se svojí kapelou aktivně koncertuje, na jaře 2021 vyrazí opět na Acoustic tour.
650 Kč

Dárkové vánoční poukazy vám rádi vystavíme i na tyto přesunuté akce:

Neděle 7. 2. 2021 v 17:00 hod.
Noc na Karlštejně – DS J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou

Středa 3. 3. 2021 v 19:00 hod.
Čtyři vraždy stačí, drahoušku – DIK Chotěboř

Úterý 30. 3. 2021 v 19:00 hod.
Lakomec – Divadlo Kalich Praha

Středa 31. 3. 2021 v 19:00 hod.
Tomáš Matonoha a Inspektor Kluzó

Sobota 24. 4. 2021 v 19:00 hod.
4 tenoři

Čtvrtek 6. 5. 2021 v 19:00 hod.
Věra Martinová

Čtvrtek 10. 6. 2021 v 19:00 hod.
Láska a párečky
Hrají: Jan Révai, Karel Zima, Jarmil Škvrna, Ernesto Čekan, Kateřina Janečková.

Městská knihovna Jaroslava Havlíčka

Co (si) letos nadělit pod stromeček? V našem prosincovém knižním výběru tradičního čtení, zábavy i sváteční inspirace si určitě vyberete.

Moje sváteční pečení – zbrusu nová kuchařka kreativního designéra Josefa Maršálka, prestižního cukráře, který se stal porotcem soutěže amatérských pekařů Peče celá země. V publikaci najdete neodolatelné recepty, nečekané chutě a nádherné fotografie. Zkuste tentokrát rozvonět svou kuchyni trochu jinak – recepty, s nimiž snadno připravíte třeba sušenky s polevou z pomerančové vody, fíkový salám s rumem a pistáciemi, makové tyčky s meruňkovou marmeládou, kakaové dortíčky s medovou pláství, perníkový řez s želé ze svařeného vína a spoustu dalších lahodných kreací. Jak dodat svátečnímu pečení jiskru? Pečte s populárním českým cukrářem!

Jóga proti úzkosti a strachu – je druhým populárně naučným titulem vycházejícím v nakladatelství CPress od zkušené lektorky Zuzany Klingrové. Každý se již v životě setkal s obtížnějším obdobím plným stresu, obav a úzkostí. Jak toto období zvládnout? Ve dvousetstránkové knize vám autorka ukáže prostřednictvím jógové terapie hlavní stabilizační principy, nejvhodnější pozice a dechové techniky, které tělu i mysli vrátí ztracený klid. Inspirujte se bohatými zkušenostmi jedné z nejznámějších českých učitelek jógy.

Rodinné klubko – společenský román autorky Táni Keleové-Vasilkové, je pohodovou oddechovou četbou, která čtenářky jistě osloví. Ačkoli spisovatelka nemá ráda označení slovenská Daniele Steelová, je to zřejmě přirovnání, které

dobře vystihuje tvorbu této dámy. Ve své nejnovější knize nabízí pohled na životní situace rodiny Sáry a Vlada. Rodina je jako klubko svázané láskou, co narůstá s přibývajícími společnými roky, prožitými událostmi, co skrývá malá i větší tajemství, bolesti i prohry. To jejich je velké, protože mají čtyři děti a stále se u nich něco děje. Ale co když se klubko naruší? Co potom?

Cesty rytířů – současného českobudějovického rodáka, a čtenáři stále vyhledávaného autora, Františka Niedla. Již osmý díl románové řady Rytíři z Vřesova je očekávanou prosincovou novinkou této série. Milovníci historické literatury zde opět nachází spoustu napětí, zákulisních soubojů odbojné šlechty, intrik a spiknutí z doby vlády krále Jana Lucemburského. Čtenáři nahlédnou i do života tehdejší společnosti Českého království na pozadí dobových politických událostí.

Divoká symfonie – prvotina v oblasti tvorby pro děti od amerického spisovatele Dana Browna, autora mnoha mezinárodních bestsellerů včetně celosvětového fenoménu Šifra mistra Leonarda. Bohatě ilustrovaná knížka složená z půvabných básniček o zvířátkách, skrývá také několik tajných šifer k hravému objevování. Překvapením je interaktivní aplikace pro chytré telefony umožňující poslech orchestrálních skladeb věnovaných jednotlivým zvířátkům. To vše představuje mimořádně zábavný čtenářský zážitek nejen pro děti, ale i pro jejich rodiče.

Adventní pohádky – 24 pohádek pro vánoční čas, které vám společným čtením zpříjemní čekání na Ježíška. Prožijte s vašimi dětmi kouzelné předvánoční chvíle, přeneste se do světa čar a kouzel, ve kterém potkáte bohaté prince i odvážné chasníky, pyšné princezny i chudé dívky. Nebudou chybět čerti, vodníci či andělé, kteří dokážou splnit i ta nejtajnější přání. Třeba jedno splní i vám ...

Pokojné, zdravím naplněné svátky vánoční vám všem přeje knihovna!

Václava Zvelebilová
vedoucí knihovny

Střípky a výročí

- 17. prosince uplyne 80 let od úmrtí Jáchyma Metelky (1853–1940), čestného občana našeho města. Tento vynikající pedagog a někdejší ředitel zdejších dívčích škol založil Krkonošské muzeum a vytvořil unikátní mechanický betlém, chloubu našeho města.
- Před šedesáti lety (1960) přestala být Jilemnice po více jak 100 letech sídlem okresu. Pro město to samozřejmě představovalo ztrátu, ale čas naštěstí vše napravil.
- Před 210 lety 14. listopadu 1810 byl slavnostně posvěcen nový jilemnický

hřbitov za Zvědavou uličkou. V následujícím roce se konal poslední pohřeb na starý hřbitov (na Hrubém kopci), jehož pozůstatky jsou dnes pietně upraveny.

- Neobvyklou úrod hub zažilo letos také Jilemnicko. Zajímavé přitom je, že rostlo obrovské množství hřibů, v našich lesích jindy poměrně vzácných.
- Letošní množství srážek výrazně překonalo běžný průměr, a podařilo se tak alespoň zčásti doplnit obrovský srážkový deficit z minulých let. To se projevilo mimo jiné i na vcelku dobré úrodě.
- V listopadu uplynulo 45 let od pořízení a vysvěcení nových zvonů pro kostel sv. Vavřince. Pořízeny byly především ze sbírek jilemnických občanů. Ruční zvonění bylo později nahrazeno elektrickým.
- Nové stylové oplocení kolem školní zahrady základní školy Harrachově ulici bylo dokončeno v letošním roce. Nepochybně zkrášlilo vstup do Zvědavé uličky i západní konec pěší zóny.
- Novou střešní krytinu získala v letošním roce mimo jiných staveb také památkově chráněná budova základní školy v Komenského ulici. Historicky cennou stavbu dnes kryje esteticky i kvalitativně vynikající břidlice.
- Socha sv. Karla Velikého v zámeckém parku byla znovu restaurována. Kartuše s nápisem byla pozlacena, doplněny byly též křížky na koruně a říšském jablku. Pěkná socha kdysi stávala pod mohutnými stromy nad úvozem s cestou do Horní Branné. Vandalové ji tam před lety bohužel zdevastovali, ale nakonec se ji po dlouhém úsilí podařilo opravit a přemístit do zámeckého parku. Pochází z roku 1763.

Jan Luštinec

Originální dárky z Krkonoš pro vaše blízké

Podpořte jejich koupí krkonošské řemeslníky i informační centra!

Podzimní sychravé dny jsou ideálním časem, kdy začít přemýšlet o vánočních dárcích pro vaše blízké. I malé děti vědí, že tím nejkrásnějším dárkem, je dárek vyrobený ručně a ze srdce. Říkáte si, že nejste zruční ani kreativní, že to určitě nezvládnete? To ani nemusíte. Originální dárky z Krkonoš, s láskou ručně vyráběné, si můžete koupit. Potěšíte tak své blízké a zároveň podpoříte místní šikovné řemeslníky a výrobce.

Originální, šetrné k životnímu prostředí, vyrobené z místních surovin a tradiční technologií, to jsou výrobky vysoké kvality označené speciálním logem „Krkonoše – originální produkt®“. Tato značka zákazníkovi garantuje, že výrobky prošly přísným procesem certifikace a že skutečně pochází z Krkonoš. A z jakých originálních produktů z Krkonoš si můžete vybrat? Podívejte se na stránky www.regionalni-znacky.cz/krkonose, kde najdete všechny certifikované výrobky.

Pokud máte doma nebo mezi přáteli vášnivé čtenáře a milovníky Krkonoš, jistě vás nadchne bohatá nabídka knih o krkonošských boudách, významných osobnostech, těžkém a zajímavém životě horalů i historii krkonošských měst a obcí. A pro nejmenší čtenáře určitě vyberte některou z pohádkových knih Marie Kubátové.

Sběratele fotografií a obrázků starých i současných Krkonoš potěší nástěnné i stolní kalendáře pro rok 2021. Darovat můžete kalendáře s reprodukcemi fotek z celých Krkonoš nebo například

z Rokytnice nad Jizerou, Vrchlabí, Žacléře a dalších měst.

A kde si můžete všechny tyto dárečky i jiné nakoupit? V krkonošských informačních centrech. Každé vám nabídne jedinečné výrobky a vždy s úsměvem vás rádi obslouží. Informační centra najdete ve Vrchlabí, Černém Dole, Harrachově, Horním Maršově, Peci pod Sněžkou, Hostinném, Janských Lázních, Jilemnici, Lánově, Malé Úpě, Rokytnici nad Jizerou, Strážném, Svobodě nad Úpou, Trutnově, Vítkovicích v Krkonoších, Vysokém nad Jizerou, Žacléři a Kořenově. Kontakt na informační centra najdete na stránkách www.krkonose.eu/turisticka-informacni-centra.

Krkonoše – svazek měst a obcí

Vánoční speciál

Prosinec

Slunce	vychází	zapadá
1. 12.	7:38 hod.	16:03 hod.
31. 12.	7:59 hod.	16:08 hod.

Zimní slunovrat nastane 21. prosince 2020 v 11:03 hodin. Od tohoto okamžiku se začíná prodlužovat den a krátit noc.

Pranostiky

- Je-li prosinec deštivý a mírný, není třeba se tuhé zimy báti.
- Mrazivý prosinec a mnoho sněhu, žíznivý rok bude v běhu.
- Svatá Barborka vyhání dříví ze dvorka. (4. 12.)
- Na svatého Mikuláše už je zima celá naše. (6. 12.)
- Svatá Lucie noci upije, ale dne nepřidá. (13. 12.)
- Na Adama a Evu čekejte oblevu. (24. 12.)
- Na Boží narození o bleší převalení. (25. 12., prodlužuje se den)

Advent letos potrvá od 29. listopadu do 24. prosince.

Vánoce začínají Štědrým večerem (po východu první hvězdy, tzv. vánoční vigilie) a končí nedělí dne 10. ledna.

Zatím není jasné, zda v kostele sv. Vavřince budou probíhat tradiční roráty (vždy ráno v 6:30 hod.). Také pořad vánočních bohoslužeb zatím nemůže být stanoven. Sledujte prosím vývěsku na kostele i modlitebnách nebo příslušné internetové stránky.

Jan Luštinec

Vánoce

Čas krásných svátků tu máme znovu. Opět mám pocit, že ten rok byl nějaký kratší a nějak rychleji utekl. Ale na Vánoce se těším, mám je moc rád. Nemiluji tmavé dny a dlouhé zimní noci, ale na Vánoce se najednou vše změní. Těším se na Štědrý večer a stále je ve mně kousíček dávné dětské netrpělivosti i nedočkavosti.

Jako dítě jsem Štědrý den trávil spolu se sestřenicí u prarodičů, abych doma nepřekážel v přípravě dárků a stromečku. Nejprve jsme šli do lesa, do krmelce jsme zvěři nasypali ovoce, kaštany, kousky vánoček a na větve na kraji lesa (jednalo se vždy o Žlábek) jsme věšeli pro ptáky lůj opatřený již doma provázky. Hlídal nás dědeček a měl s námi svatou trpělivost. Mohli jsme si užívat přírody podle chuti, nejraději na sáňkách. Domů jsme se vrátili vymrzlí a babička se nad námi slitovala a dala nám kus houbance či vánočky, ačkoli sama držela půst.

Na stěně v kuchyni visely schůdky s velikým a krásným betlémem, stavěným každoročně podle přesného schématu. Od rána u něj hořelo světlo a spolu s vůní vařených hub a praskajícím ohněm sporáku vznikala jedinečná, pro nás děti kouzelná atmosféra.

Jakmile se začalo šeřit a blížil se Štědrý večer, šel jsem domů. Na ulicích byl jaksi posvátný klid, jaký dnes už nenajdeme. V některých oknech svítily stromečky a rozněcovaly moje netrpělivé očekávání.

Doma jsme měli vždy stromek docela veliký a na Štědrý večer se na něm svítilo výhradně voskovými svíčkami, elektrické se rozsvěcely až na Hod Boží.

Když mi bylo asi 17, šel jsem poprvé s babičkou a sestřenicí na „půlnoční". Znal jsem v té době už Rybovu *Českou mši vánoční Hej, mistře* a tenkrát se v nabitém kostele zrovna zpívala. Byl jsem tou atmosférou velmi zasažený, a když na závěr zazpíval celý kostel *Narodil se Kristus Pán*, draly se mi slzy do očí.

Na Boží hod jsme každoročně obešli všechny strýce a tetičky a přáli jim pěkné svátky. A že těch příbuzných bylo – babička byla ze čtrnácti a dědeček z osmi dětí. A v každé domácnosti byl odlišný betlém, jiné cukroví a trochu

FOTO JAN LUŠTINEC

jiný houbanec. A k tomu to povídání a vzpomínky. Třeba i na válečné Vánoce v zatemnění, se skromným stolem, kde ovesné vločky nahradily oříšky, margarin máslo Ale o to větší býval pocit rodinné sounáležitosti i vděku.

Po čase se karta obrátila. Já jsem začal s manželkou připravovat stromeček svým dětem a radovali jsme se hlavně z jejich radosti. Opět to byly povznášející chvíle velkého štěstí. Dnes už mám vnoučata, ale přijíždějí k nám až na Štěpána.

O Štědrém večeru mám milou povinnost. V kostele před začátkem půlnoční mše odtroubím dvanáct na starý ponocenský roh. Tento pěkný úkol jsem převzal v devadesátých letech minulého století po svém prastrýci Jaroslavovi. Ten

ještě troubíval v ulicích města. Já jsem toho asi po dvou letech zanechal, protože se neuvěřitelně zvyšoval hluk a troubení bylo nejen špatně slyšet, ale znělo najednou jaksi nepatřičně.

Dostalo se mi ještě jedné veliké radosti. O Vánocích jsem mohl často psát, vyprávět do rozhlasu či televize a uspořádat řadu výstav, často i daleko od Jilemnice. A slavný Metelkův mechanický betlém dával ve vánočním období také něco navíc. Mohl jsem se přiblížit k jádru krkonošských Vánoc.

A vynechat teď nesmím ani již zmíněné dlouhé večery. Když přijdu domů a pohladí mě miloučké teplo, rozsvítíme si stromeček, svíčku na stole i u betléma, je mi najednou nesmírně krásně. Mám v takové tiché chvíli pocit, že si podáváme ruce s generacemi našich předků. Rád vzpomínám na minulost, ale těším se hlavně z přítomnosti. Vždyť obsah Vánoc je stále stejný – volá nás k lásce, ohleduplnosti a kráse. Nedejme si tento obsah vzít. A nenaříkejme nikdy na špatné časy. Naši předkové museli prožít horší, a přesto Vánoce dokázali vždy hezky oslavit. Tak tedy šťastné a veselé...

Jan Luštinec

České Vánoce ve středověku

Posuďte sami, co z uvedeného vstoupilo i do Vánoc naší doby, tedy i do Vánoc krkonošských:

„Já jsem ten starý výklad slyšel od starých a starší si zajisté svou starobou získali právo, aby se jim věřilo podle výroku, že při starcích je moudrost a při dlouhověkých rozumnost. (...)

První zvyk, velmi počestný je ten, že se věrní křesťané v předvečer Narození Páně našeho Ježíše Krista postí až do hvězdy, tj. až do večerní doby...

Druhý zvyk je ten, že se předvečer Narození Páně jmenuje Štědrý večer...

Pročež i věrní a zbožní křesťané jsou onoho večera štědřejší než jindy na počest a na paměť oné nebeské štědrosti, neboť žádný hospodář není tak chudý, aby v tento večer nevystrojil štědrý večer neboli štědrou potěchu... Ba staří nejen lidem, ale i dobytku v tento večer projevovali štědrost...“

Třetím zvykem je to, že „...si lidé na paměť a na počest onoho nebeského seslání posílají v tento večer příjemné a vybrané věci...

Čtvrtý zvyk je ten, že v předvečer Narození Páně věřící požívají velkého bílého chleba, tj. velkých vánoček nebo koláčů...

Pátý zvyk je ten, že křesťané v předvečer Narození Páně požívají více ovoce než jindy...

Šestý zvyk je ten, že v předvečer Narození Páně kněží a žáci... koledují, chodíce po domech svých věřících...

Sedmý a poslední zvyk je ten, že v předvečer Narození Páně kladou a stelou slámu do jizeb a do kostelů, protože je předvečer onoho svátku, kdy... Matka boží porodila na tento svět Pána našeho Ježíše Krista.“

Své pojednání pak Jan z Holešova uzavírá přesvědčivým tvrzením, které má i dnes své opodstatnění: *„Vskutku nikdy v celém roce se neodehraje tolik a takových kouzel jako o tomto svátku.*

(...) V předvečer narození Páně věřící používají velkého bílého chleba, tj. velkých vánoček nebo koláčů... Staří lidé pak z dobré víry a ze správného názoru kladli na stoly a ubrusy tyto velké bílé chleby hmotné a vedle nich nože a dovolovali o tomto svátku, aby čeleď z nich krájela podle vůle sobě i chudým.“

(...) Lidé na paměť a počest onoho nebeského seslání (narození Syna Božího, Ježíše Krista) zasílají v tento večer... příjemné a vybrané věci. S tím pak souvisí dále ten obyčej, že lidé, přijímajíce poslaného jim Štědrého večera, děkují těm, kdož jej poslali, odměňují donášející posly, a těm, kdož poslali, rovněž posílají jiné štědrovečerní dárky..."

Napsal Jan z Holešova, benediktinský mnich, který žil za vlády Václava IV., tedy na přelomu 14. a 15. století.

Připravil Jan Luštinec

FOTO JAN LUŠTINEC

Prakovické koláče.

Vánoční recepty

Muzika

Dvě hrsti sušených švestek, dvě hrsti křížal z jablek a stejné množství křížal z hrušek rozvaříme do měkka v 1 litru vody. Potom všechno promačkáme přes síto. Kaši zahustíme 2 lžícemi hrubé mouky na sucho upražené, přidáme hrst rozinek, hrst pokrájených spařených mandlí a nakonec ještě krátce povaříme. Muzika se vařila tři dny před Štědrým dnem, aby získala správnou chuť.

Štědrovečerní koláče

Patřily k neodmyslitelným součástem krkonošské štědrovečerní tabule ve městě i na venkově. Velmi typické pro Jilemnicko byly například tyto předpisy:

Prakovické (Prachovické) koláče od paní Wiesnerové

Těsto: 1 kg mouky (40 dkg pol., 60 dkg hl.), 40 g droždí, 150 g cukru krupice, 250 g tuku (máslo i hera), 1 žloutek, ½ l mléka, 15 g soli, citronová kůra

Moučka: 250 g másla, 200 g cukru krupice, 400 g hladké mouky, 1 vanilka, 1 lžíce vody

Nádivka (omasta): povidlová, tvarohová, maková

Postup: Z vykynutého těsta se vytvoří kuličky o průměru 3 cm, které se kladou na plech a nechají se ještě chvíli kynout. Potom se vytvoří důlek a naplní se nádivkou. Okraje koláčků se pomažou rozšlehaným vajíčkem. Dále se z moučky vyválí slabý váleček a z něho se oddělují malé kousky, které se tvarují na okraje koláčků a vytváří květinový dekor.

Nekynuté koláče od paní Jarmily Havlové (130–140 ks)

Těsto: 500 g hladké mouky, 250 g hera, máslo, 30 g cukru, 80 g droždí, 5 g soli, 2–3 žloutky, 1/8 l mléka, citronová kůra.

To vše zpracovat do hladka a hned tvořit koláčky.

Moučka na lístečky: 250 g cukru moučky, 250 g másla, hery, 500 g hladké mouky, vanilkový cukr, trochu rumu. Někdy bývá sušší mouka, musí se přidat o trochu více tuku. Moučka se může udělat o den dříve, nechat rozležet a před použitím zase propracovat.

Jan Luštinec

Ze sportu

Jilemnický kros trochu jinak

Letošní ročník Jilemnického krosu jsme se rozhodli s ohledem na vládní nařízení v současné „covid-době" provést formou výzvy. Rozhodli jsme se využít k tomuto počinu aplikaci Strava. Zájemci měli celkem týden na absolvování některé z tratí se spuštěnou aplikací. Jejich výsledek se po absolvování trati závodu zaznamenal a po skončení týdenní lhůty bylo možno výsledky zpracovat.

A jaká byla účast? V porovnání s tradičním závodem sice o trochu nižší, přesto se nám podařilo rozpohybovat bezmála 70 běžců a běžkyň. Někteří se dokonce mohou pochlubit i více pokusy na stejné trati či zvládnutím obou tratí. Všem účastníkům gratulujeme k předvedeným výkonům a těšíme se na příští ročník. Věříme, že opět hromadně a v jeden den... Výsledky můžou posloužit jako výzva ostatním.

Dle ohlasů z blízkého i vzdálenějšího okolí jsme motivovali i další kluby k podobným akcím.

Současná doba je sice divná, leč sportování v přírodě nebrání. Posilujme proto imunitu aktivním pohybem.

Zprávy z tratí před zimní sezónou

Jilemnice

V nadcházející sezóně má ČKS SKI Jilemnice vše připraveno pro upravování zimních běžeckých tratí pro veřejnost v Jilemnici a okolí. Vše závisí především na výšce sněhové pokrývky, aby se minimalizovaly škody na ozimých polních plodinách. Tak si přejme, ať nám dostatečně nasněží a potom: Ať to frčí!

Benecko

Řešíme změnu na tratích v oblasti před hotelem Bára. Vše se děje v součinnosti s OÚ Benecko a HSK Benecko. Pokud se vše podaří, bude vytvořena náhradní cesta a lyžování na beneckých tratích bude pokračovat.

Horní Mísečky

Na sprinterském okruhu jsme vybudovali přejezdy hlubokých odvodňovacích kanálů. Díky tomu by se okruh měl lépe upravovat lehčí technikou při menším množství sněhu na začátku sezóny. Podmínky fungování parkoviště a areálu budou obdobné jako v minulé sezóně.

Roudnice

Opět bychom chtěli využít především jako náhradní lokalitu pro tratě na Jilemnickou 50 (30.–31. 1. 2021).

Akce ČKS SKI připravované na nadcházející sezónu:

- 19. 12. 2020 – 27. ročník Velké ceny Jilemnice – Horní Mísečky
- 31. 12. 2020 – tradiční Skijácký silvestrovský přípitek na lyžařských tratích na Hraběnce
- 30.–31. 1. 2021 – 14. ročník Jilemnické 50 – Jilemnice/Roudnice
- 31. 1. 2021 – Krajský pohár libereckého kraje pro žactvo – Jilemnice/Roudnice
- Únor 2021 – Lízátkové závody – Jilemnice/Benecko

- 11. 2. 2021 – Lyžuj Lesy ČR – Jilemnice/Benecko
- 6.–7. 3. 2021 – MČR žactva – Horní Mísečky
- 27.–28. 3. 2021 – ČP dorostu a dospělých – Horní Mísečky
- 28. 3. 2021 – MČR v běhu na 50 km – Hančův memoriál – Horní Mísečky

Pozvánka na 27. ročník Velké ceny Jilemnice

V sobotu 19. 12. 2020 plánujeme uspořádat jednodenní závod v běhu na lyžích pro všechny kategorie. Všichni doufáme, že nám virová situace a sněhové podmínky umožní tradiční závody uskutečnit. Propozice naleznete na webových stránkách ČKS SKI Jilemnice www.skijilemnice.cz.

Za ČKS SKI Jilemnice Karel Randák

AK Krakonoš má medaile z MMČR!

Sezóna 2020 byla hodně zvláštní. Samozřejmě to jde na vrub pandemii koronaviru. Na jaře se ve velkém rušily všechny závody, následně vznikl nový kalendář. Ten obsahoval v disciplíně enduro samé sprinty (zkrácené soutěže sestávající prakticky pouze z rychlostních testů). Ale buďme rádi alespoň za to. Snad jediným pozitivem pro českého fanouška bylo, že se v ČR (na rozdíl od jiných států) závodilo. To pravidelně přivádělo na start špičkové jezdce z Německa

FOTO LUCIE BRUCHANOVÁ

Eda Vyšanský na soutěži v Drmoulu.

a jednou dokonce i francouzského „továrníka". Pro Autoklub Krakonoš Jilemnice se přesto jedná o vydařenou sezonu. Jak z pohledu výsledků, tak vzhledem k faktu, že se podařilo uspořádat vlastní závody.

Začněme výsledky. Po letech se klubu podařilo pravidelně obsazovat závody mezinárodního mistrovství ČR (MMČR). Ve třídě E2 nastupoval Vojta Harcuba, ve třídě E3 Eda Vyšanský a v pětaosmdesátkách Přemek Plucha (všichni velmi nadějní junioři).

Seriál endura se nakonec zredukoval na pět podniků, závodilo se v Uhlířských Janovicích, Drmoulu, Jiníně, Úterý a ve Mšeně. Zejména na prvním podniku v Janovicích kluci prokázali výbornou fyzickou připravenost a odhodlání. Podmínky byly extrémně náročné, hromada jezdců závod nedokončila... Nikoli však naši! Všichni dojeli do cíle a Eda se dokonce blýskl čtvrtou příčkou absolutně mezi juniory. Vojta doplácel na silně obsazenou kategorii E2 a v konečném účtování mu také chybí výsledky ze Mšena (první den si poranil rameno a druhý den nemohl nastoupit). I tak mu však patří lichotivé desáté místo. Eda si vedl ještě lépe. I když na jednotlivých závodech nikdy nevystoupil na stupně vítězů (připsal si čtyři čtvrtá místa), tak v celkovém pořadí se mu to povedlo. Na krku se mu houpe bronzová medaile. Ano, Eda Vyšanský je třetí nejlepší v republice!

Druhou medaili, rovněž bronzovou, vybojoval nejmladší ze sestavy endura – Přemek Plucha. Ten závodil ve třídě do 85 ccm, která je plná nadějných a dravých mladíků. O to je tento úspěch cennější. I v této sezoně jezdci AK Krakonoš závodili v Přeboru ČR. Zde se opět zaskvěl Miroslav Škaloud, který se stal přeborníkem ve třídě E3. Výborně si vedl také Michal Hanuš, který je celkově pátý ve třídě E2 (kdyby nevynechal poslední podnik, mohl reálně bojovat o medaili). Ve stejné třídě se představil v úvodu sezóny také Roman Vydra. Absolvoval pouze první dva podniky a ani jednou nenašel přemožitele – 4× zvítězil! V celkovém pořadí mu pak patří sedmá pozice.

Třetí výkonnostní kategorii v enduru pak jezdci AK Krakonoš doslova ovládli. Takzvané Licence C celkově vyhrál Martin Lepka, druhý skončil Radim Kava, čtvrtý Milan Macháček a šestý Michal Kava.

Jak bylo již zmíněno, AK Krakonoš dokázal uspořádat závody. Vzhledem k pandemii byl celý ročník seriálu KTM ECC zrušen. Takže Memoriál Oldy Nývlta byl tentokrát samostatným závodem. A proto došlo ke změně formátu závodu. V sobotu startovala tříčlenná družstva vstříc čtyřhodinovému maratonu. Trojic se sešlo celých 73! V neděli se pak jely dvojice a závod jim byl nakonec zkrácen na dvě a půl hodiny. Na start to přilákalo 47 dvojiček. Hlavním smyslem změny systému závodů bylo přilákat na start i absolutní hobby jezdce, kteří si na klasické dvouhodinové cross coutry jednotlivců netroufají. A to se podařilo.

Budeme doufat, že sezona 2021 bude již opět normální a že se tedy bude závodit bez omezení. Eda s Vojtou by měli nadále závodit v MMČR a snad odjedou i jeden nebo dva závody Mistrovství Evropy (v roce 2020 byl kvůli pandemii celý ročník zrušen). Přemek se přesune z pětaosmdesátky do třídy E1 (pravděpodobně do přeboru ČR). A ostatní uvidíme...

V klubu si samozřejmě váží jak odvedených výkonů všech jezdců, tak také práce a podpory všech členů. A touto formou děkují všem, kdo přiložili ruku k dílu.

Tomáš Macháček
AK Krakonoš

TICHÁ NOC
hudba Franz Gruber
český text Václav Renč

Tichá noc, přesvatá noc.
V spánku svém, dýchá zem,
půlnoc odbyla, město šlo spát,
zdřímli dávno i pastýři stád,
[: jen Boží láska ta bdí. :]

Tichá noc, přesvatá noc
náhle v ní, jásot zní,
vstávej, lide můj, tmu z očí střes,
v městě Betlémě, Bůh zrozen jest,
[: z lásky se člověkem stal. :]

Tichá noc, přesvatá noc,
stín a mráz vůkol nás,
v hloubi duše však Gloria zní,
dík, že hříšník se s důvěrou smí,
[: u svaté rodiny hřát. :]

PODZIMNÍ POHYBOVÁ VÝZVA 2020

... si v první řadě klade za cíl pomoci překonat aktuální nepříznivou dobu. Podle lékařů jsou nejzranitelnější osoby s kardiovaskulárním onemocněním, vysokým tlakem, diabetes. A zároveň se zdá, že jednou z mála zbraní, kterou máme, je pravidelná nepříliš intenzivní fyzická zátěž. **Pohyb, to je klíč**.

Výzva probíhá od pondělí 9. listipadu do 3. ledna 2021 v kategoriích: chůze, běh, kolo, koloběžka. Výsledky včetně týdenních pod-výzev budou zveřejňovány na webových stránkách výzvy www.zdravemestojilemnice.cz
Pro účastníky jsou připraveny drobné odměny.

POKUD SE CHCETE ZÚČASTNIT ...
... je třeba zaznamenat Vaši trasu ve sportovní aplikaci a ve formě například snímku obrazovky (musí být poznat počet km, čas) pošlete email na adresu: zdrave@mesto.jilemnice.cz spolu s Vaším jménem, věkem a druhem zaznamenaného pohybu

ZÁZNAM TRASY POMOCÍ CHYTRÉHO MOBILNÍHO TELEFONU
... můžete provést pomocí například aplikace Mapy.cz s funkcí Stopař. Nebudete-li si vědět rady, rádi Vám pomůžeme.

MĚSTO JILEMNICE

sportovní centrum Jilemnice

Partnerství pro městskou mobilitu

Neptej se, co může udělat naše zdravotnictví pro tebe.
Ptej se, co ty můžeš udělat pro své zdraví !

Liberec
Český rozhlas

RÁDIO VAŠEHO KRAJE

Liberec, Jablonec n. Nisou 102,3 FM
Frýdlant 97,4 FM | Harrachov 107,9 FM
Semily 103,4 FM | Česká Lípa 94,3 FM
Jablonné v Podještědí 105,4 FM
Turnov 91,5 FM

R - LBC

liberec.rozhlas.cz

STEMRO s.r.o.
481 591 184
IČO: 27506073
512 43 Jablonec nad Jizerou

ZIMNÍ NABÍDKA PALIV

HNĚDÉ UHLÍ : - ořech 1, ořech 2, kostka (Ledvice – Bílina)
- ořech 1, ořech 2 balené v pytli po 25 kg

UHELNÉ BRIKETY (rekord) : - 2“ volně ložené
- 6“ volně ložené nebo pytlované po 40 kg
- 7“ balené po 10 kg (igelit)

DŘEVĚNÉ BRIKETY: - RUF- kostky z měkkého smrkového dřeva
- RUF HARD – kostky z tvrdého dřeva
- válečky ENERGO z měkkého dřeva
- válečky ENERGO HARD z tvrdého dřeva

DŘEVĚNÉ PELETY: - EN + A1 (15kg - 6mm)

ŠTÍPANÉ DŘEVO: - balené v pytli po 25 kg

ZÁTOPOVÉ TŘÍSKY: - balené v pytli
PROPAN BUTAN: - 2 kg, 10 kg, 33kg
POSYPOVÁ SŮL: - balené v pytli po 25 kg

Provozovna:
Betonárka – Uhelné sklady
Dolní Rokytnice 297
512 44 Rokytnice nad Jizerou

Tel.: +420 481 523 321
Mobil : +420 732 904 499
Email: betonarka@stemro.cz

Paliva dopravíme dle objednaného množství sklápěcími vozy s pásem, hydraulickou rukou nebo dodávkou.
Technické informace poskytne p. Štěpánek tel: 603 729 927

BIOMAC EKOPALIVA · CERTIFIKÁT KVALITY

EVROPA
REALITNÍ KANCELÁŘ
VRCHLABÍ
VÝKUP NEMOVITOSTÍ
PENÍZE DO 24 HODIN
+420 737 767 767
499 423 793
737 767 767
vrchlabi@rkevropa.cz
www.rkevropa.cz/vrchlabi
EVROPA realitní kancelář
Valteřická 704
543 01 Vrchlabí

walraven

Chcete mít v dnešní době stabilní a jistou práci? Pak neváhejte a staňte se členy našeho týmu

Pro naše výrobní závody Suchánek&Walraven v Horkách u Staré Paky, v Čisté u Horek a v Borovnici přijmeme schopné zaměstnance na výrobní pozice jako jsou operátoři výrobních linek a poloautomatů.

Proč vám můžeme nabídnout stabilní zaměstnání i v dnešní nejisté době? Je to jednoduché. Na rozdíl od společností napojených na automobilový průmysl máme tu výhodu, že stavebnictví je stabilnější trh a slovo jako „krize“ není u nás takovým strašákem.

Co na Vás v naší společnosti čeká?

Na pozici operátora výrobních linek se jedná zejména o:

- obsluhu automatických tvářecích linek včetně seřízení
- obsluha mostového jeřábu pro nakládání svitků
- obsluha vysokozdvižného vozíku pro stohování palet
- obsluha řídícího systému stroje

Jaké znalosti byste měli mít na jednotlivé pozice:

- v tomto případě není prioritou vzdělání, ale technické myšlení, které je zde zásadním předpokladem úspěchu; využijete i znalost čtení technické dokumentace a zkušenosti s prací na PC. Nesmíte se ani bát práce s vysokozdvižným vozíkem, popř. jeřábem. Na tyto činnosti Vás zaučíme.

Co nabízíme?

- Zázemí stabilní společnosti s tradicí i s budoucností
- zodpovědnou práci ve třísměnném provozu
- pracovní smlouvu na dobu určitou s možností prodloužení na dobu neurčitou
- motivační mzdové ohodnocení (čím více toho umím, tím více si mohu vydělat)
- pestrou škálu firemních benefitů
- skvělý tým, který vás v začátcích podrží

Ale co Vám budu povídat. Jedna prohlídka řekne víc než tisíc slov. 😊 Chtěli byste naše provozy vidět a dozvědět se více? Neváhejte a ozvěte se mi na mail martin.beer@walraven.com nebo na telefonní číslo 603 801 516.

Těším se na Vás!

Martin Beer, personální oddělení společnosti

Q·SERVICE

KOMPLETNÍ SERVIS
všech značek

OZÓNOVÁ DESINFEKCE VOZU 100% ÚČINNOST

Sleva na práci až 40%*

* sleva dle stáří vozu

Q·SERVICE

- MECHANICKÉ OPRAVY
- PNEUSERVIS PRODEJ PNEU
- PŘÍPRAVA A ZAJIŠTĚNÍ STK
- KONTROLA A OPRAVY BRZD
- VÝMĚNA OLEJE A PROVOZNÍCH KAPALIN
- DIAGNOSTIKA
- AUTOELEKTRIKA A TEST BATERIÍ
- OPRAVY KLIMATIZACÍ

CO JE Q-SERVICE

Q-SERVICE je mezinárodní síť profesionálních nezávislých autoservisů pro osobní vozidla všech značek . Jejími členy jsou pouze špičkově fungující servisy, které trvale plní standardizovaná kritéria a nabízí svým zákazníkům nejvyšší úroveň služeb a odbornosti. Q-SERVICE.EU

AUTO JUNEK, s.r.o.

Studenec 291
512 33 Studenec
tel.: +420 481 595 265
www.autojunek.cz
www.facebook.com/autojunek

KABLO
VRCHLABÍ
Staňte se
součástí
našeho
týmu
v největší české kabelovně
na výrobu autovodičů ve Vrchlabí
Přijímáme technicky zaměřené kolegy na pracovní pozice
operátor/ka
výrobních strojů
CO NABÍZÍME
› Velmi zajímavé finanční ohodnocení
› Pracovní doba v průměru 15 směn v měsíci
Tři dny ranní 12 hod., 2 dny volno, tři dny noční 12 hod.,
4 dny volno, tento režim se opakuje po celý rok
(na Štědrý večer se nepracuje).
› Příspěvek na stravování, obědy
a chlazenky za 30 Kč
› Příspěvek na penzijní připojištění
či životní pojištění 1 000 Kč
› Rodinný program
› Týden dovolené navíc a další benefity
JSME TU JIŽ
95 LET
Záleží nám na tom, aby vás
práce v Kablo Vrchlabí těšila,
proto nabízíme individuální
přístup, rodinné hodnoty
i kariérní postup.
Kablo Vrchlabí s.r.o.
Českých bratří 509, 543 01 Vrchlabí
Jana Francová | vedoucí personalistiky
tel.: +420 499 401 331, 725 647 123 |
e-mail: jana.francova@kablovrchlabi.cz
www.kablovrchlabi.cz

Kraj
příloha Libereckého kraje
prosinec 2020

UDÁLOST MĚSÍCE

Po rekonstrukci přivítá Severočeské muzeum v Liberci první návštěvníky

Nejstarší uměleckoprůmyslové muzeum v českých zemích se po rozsáhlé rekonstrukci opět otevře veřejnosti. Unikátní sbírky v nových expozicích budou moci návštěvníci vidět, pokud to epidemiologická situace dovolí, od 5. prosince.

Budova muzea byla uzavřena v únoru 2018. Všechny exponáty byly vystěhovány, aby mohlo dojít ke kompletní rekonstrukci všech prostor. Proběhlo zde mnoho stavebních úprav a restaurátorských prací. Muzeum má mimo jiné nové elektroinstalace, podlahy moderní osvětlení, klimatizaci, repasovaná okna a dveře. Návštěvníci se mohou těšit na vylepšené zázemí, ale hlavně na úplně nové expozice. Podle slov hejtmana Martina Půty je Severočeské muzeum institucí, která je známá i za hranicemi našeho regionu. Po rekonstrukci získaly jeho expozice moderní podobu a výstavní prostory nabídnou zajímavé spojení historizujících stylů s novodobými prvky.

Muzeum se mělo původně otevřít na konci září, kvůli jarní kovidové krizi a zavřeným hranicím se ale zpozdily dodávky některých materiálů, a celý proces se tak protáhl o dva měsíce. Kvůli úspoře financí navíc aranžovali zaměstnanci muzea tisíce sbírkových předmětů sami bez asistence specializované firmy. Celkové výdaje na projekt modernizace muzea činily necelých 143 milionů korun. Část nákladů pokryl příspěvek z Integrovaného regionálního operačního programu Evropské unie.

text: Květa Šírová
foto: Budova muzea na Masarykově třídě v Liberci byla postavena v letech 1897–1898 podle návrhu prof. Ohmanna z Prahy v romanticko-historizujícím stylu. Po stavební stránce propojuje typy sakrální a palácové architektury.
foto: archiv Severočeského muzea

Na kraji

Liberecký kraj povede další 4 roky nová koalice

Z krajských voleb, které se uskutečnily 2. a 3. října, po vyjednáváních vzešla koalice Starostů pro Liberecký kraj, České pirátské strany a Občanské demokratické strany, která povede Liberecký kraj v následujícím volebním období (2020–2024). Koaliční smlouvu podepsali zástupci politických stran a hnutí ve středu 28. října v Oblastní galerii Liberec. Koaliční smlouva má šest stran a je rozdělena na dvanáct článků, které se věnují rozměrům spolupráce a také složení devítičlenné Rady Libereckého kraje. Ta byla zvolena při ustavujícím zasedání Zastupitelstva Libereckého kraje v úterý 3. listopadu. Post hejtmana obhájil Martin Půta (SLK). Statutárním náměstkem hejtmana pro resort dopravy byl zvolen Jan Sviták (SLK). Náměstkyní hejtmana pro resort kultury, památkové péče a cestovního ruchu se stala Květa Vinklátová (SLK). Náměstkem hejtmana pro resort sociálních věcí je nově Petr Tulpa (SLK). Místo náměstka hejtmana pro resort ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky bude zastávat Zbyněk Miklík (ČPS). Náměstkem hejtmana pro školství, mládež, tělovýchovu, sport a zaměstnanost se stal Dan Ramzer (ODS). Členem rady kraje pro resort životního prostředí a zemědělství je Václav Židek (ČPS). Místo člena rady kraje pro hospodářský a regionální rozvoj, evropské projekty, územní plánování a rozvoj venkova obsadil Jiří Ulvr (SLK) a Vladimír Richter (ODS) byl zvolen členem rady pro resort zdravotnictví.

Nová Rada Libereckého kraje – zleva: Vladimír Richter, Dan Ramzer, Květa Vinklátová, Martin Půta, Zbyněk Miklík, Václav Židek, Jan Sviták, Petr Tulpa, Jiří Ulvr. Foto: archiv LK.

Liberecký podnikatelský inkubátor nabízí prostor pro podnikatele

Liberecký podnikatelský inkubátor (Lipo.ink) otevřel ve středu Liberce inovační centrum v bývalých prostorách VÚTS (součást budovy sídla Libereckého kraje). Jedná se o jediné takto koncipované místo v Libereckém kraji, kde je možné najít nejen zázemí, ale i komunitu pro sdílení a rozvoj nápadů. Jeho posláním je podpořit vznik a rozvoj inovativních firem v Libereckém kraji. Činí tak přes řadu aktivit, především přes byznysové poradenství na špičkové úrovni. Lipo.ink vznikl jako předposlední z 12 inovačních center v ČR. Byl zřízen Libereckým krajem jako služba jeho obyvatelům a je součástí Agentury regionálního rozvoje, s.r.o. V budově Lipo.ink jsou všechny typy kancelářských prostor, od jednotlivých kanceláří přes konferenční sály až po velký sdílený co-workingový prostor, který nabízí 50 kancelářských stolů a dalších až 30 alternativních míst. Podrobné informace o využití budovy a pronájmu jsou dostupné na www.lipo.ink.

Změny jízdních řádů vlaků a autobusů

Prosinec je měsícem, kdy se celostátně mění jízdní řády vlakové a autobusové linkové dopravy. Letos se jízdní řády změní v neděli 13. 12. V Libereckém kraji je rámcově zachován stejný rozsah spojení, změny ale mohou nastat v časech a trasách jednotlivých spojů. Jízdní řády jsou v prosinci ovlivněny také vánočními svátky (24. až 26. 12.) a prázdninami (23. 12. až 3. 1.). O prázdninách nebudou jezdit školní spoje, ale pokud budou příznivé sněhové podmínky, pojedou posílené spoje do horských středisek (např. Bedřichov, Smědava). Informace o platných jízdních řádech jsou zveřejněny na www.iidol.cz.

Magazín Kraj od ledna nově

S příchodem roku 2021 se magazín *Kraj – příloha Libereckého kraje* promění na interaktivní periodikum, které bude své příznivce informovat nejen o dění v regionu, ale také o tom, jak funguje státní správa. Konkrétně se zaměří na funkci Libereckého kraje a pokusí se obyvatelům objasnit jeho úlohu jako poskytovatele služeb občanům. Nově bude magazín vycházet pouze v elektronické podobě. Z jednoho místa se tak čtenář bude moci jednoduše prokliknout na online komunikační kanály Libereckého kraje, kde bude téma celého čísla dopodrobna rozebráno. Těšit se můžete na podcasty, fotografie, reportáže i texty, které vám poutavou formou přiblíží činnost Libereckého kraje. Děkujeme tímto všem našim čtenářům a věříme, že přechod na elektronickou verzi magazínu pro ně bude přínosem.
Vaše redakce.

K věci

Jaký byl váš nejkrásnější vánoční dárek?

Markéta Červinková (SLK)

Zpětně vím a vidím, že to byl vždy čas. Čas strávený s těmi nejbližšími. Okamžiky, kdy se všichni společně zastavíme, jeden pro druhého. A věcný dárek? S věkem se radost mění. V mých 6 letech to byl domek s dřevěným nábytkem vyrobený dědečkem, ve 22 letech 30 párů ponožek.

Jitka Volfová (ANO 2011)

Nejkrásnějším dárkem v mém životě zatím bylo, když nám syn se snachou oznámili, že budeme mít vnoučátko.

Daniela Weissová (Piráti)

Asi první nejlepší dárek, který si pamatuji, byla chodící panna, takzvaná chodička, s kudrnatými vlasy a byla úžasná. Letos jsem dostala ten nejkrásnější dárek v předstihu. Je to taky taková panenka. Moje první vnučka.

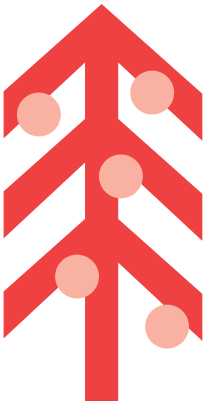
Petr Beitl (ODS)

Pro mě je nejkrásnější dárek, když se na Vánoce sejdeme celá rodina ve zdraví a v pohodě. Jak jde čas, považuju to za čím dál důležitější, než kupování vánočních dárků. A proto přeju i všem čtenářům krásné Vánoce v rodinném kruhu.

Michal Švarc (SPD)

Mým nejkrásnějším každoročním dárkem je čas, který trávím se svou rodinou společně u štědrovečerního stolu. Ten čas, kdy shon a problémy necháme venku a jako rodina si společně užíváme krásný a kouzelný čas vánoc. Čas vánoční pohody, pohádek, klidu a lásky.

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo.

OSOBNOST KRAJE

Jiří Křížek

S ředitelem Severočeského muzea v Liberci o tom, jak se stěhuje muzeum, jak probíhala rekonstrukce, o nečekaných překvapeních a o tom, na co nového se mohou návštěvníci muzea těšit.

V prosinci, pokud to epidemiologická situace dovolí, se návštěvníci po dlouhých 35 měsících opět podívají do prostor muzea. Jak to vypadá, když se muzeum stěhuje? Kdo koordinoval logistiku?
Každý, kdo si zažil stěhování své domácnosti, nechť si tento zážitek vynásobí asi tak 1000× a bude mít představu, co to je stěhovat velké krajské muzeum. Navíc stěhujete veřejný majetek v hodnotě stovek milionů korun, kde je evidovaná každá sklenička nebo knížka. Třeba při kompletním vyklizení hlavní knihovny, zřejmě prvním v její historii, se musely přesně dodržet návaznosti signatur, jinak by v desítkách tisíc knih vznikl strašlivý zmatek. Muzejní knihovnice Anička Kašparová a Lenka Tichá to zvládly skvěle, takže knihovna už zase může sloužit čtenářům a badatelům. Stěhování si rovněž velmi „užili“ kolegové z uměleckohistorického oddělení. Kompletně se třeba musel přestěhovat depozitář uměleckého skla, je to jedna z nejcennějších a zároveň nejchoulostivějších sbírek. Stačí malé otřesy nebo změna teplot a stane se katastrofa. Citelným zlepšením do budoucna je, že do tohoto depozitáře teď vede výtah a manipulace se sbírkami je tu výrazně jednodušší než dříve. Při přípravě projektu jsme úmyslně vyloučili variantu pronájmu externích skladů, protože to je drahé a vyčerpalo by to velkou část dotace. Raději jsme za cenu improvizací a dočasného nepohodlí více investovali do vybavení veřejných prostor muzea.

Expozice muzea obsahuje tisíce věcí. Byla některá, která vám při stěhování dala opravdu zabrat?
Ty nejtěžší exponáty, jako originál kamenné sochy Neptuna z hlavního libereckého náměstí nebo ohromné kupecké váhy ze staré liberecké radnice, jsme naštěstí nemuseli tahat sami. Měli jsme na pomoc specializovanou spediční firmu. Dost starostí nám nadělalo třeba věšení velkých skleněných lustrů. Klenuté stropy v muzeu vypadají mohutně, ale je to jen nakašírovaná drátěná konstrukce potažená maltou, nic to neunese.

Přinesla rekonstrukce nějaká nečekaná překvapení ať již stavební nebo technická?
Neminul týden, aby se během rekonstrukce neobjevilo nějaké překvapení. Každá stará budova má spousty skrytých „kostlivců“, o kterých se dozvíte, až když kopnete do podlahy nebo do zdi. Objevování tajných chodeb nebo zazděných sklepení se v muzeu sice nekonalo, ale zapomenutý plný septik v parku nebo průzkum obří dutiny pod velkým výstavním sálem vyvolaly také hodně vzrušení! Před rekonstrukcí muzea jsme si nechali zpracovat stavebně historický průzkum, což je výborná pomůcka, kterou doporučuji každému, kdo chce opravovat historický dům. Shromáždili jsme si předem stovky historických stavebních plánů, které nám mockrát pomohly, ale někdy nás i zavedly do slepé uličky. Je to v podstatě nekonečný rozhovor mezi člověkem a stavbou o společné minulosti, současnosti i budoucnosti. Moderní muzea musí splňovat přesně stanovené normy ohledně zabezpečení nebo klimatizace, což je někdy v úplném rozporu s historickou budovou, ve které muzeum sídlí. Nám se teď podařilo posunout úroveň muzea o pár příček vzhůru, ale kdo ví, co bude za pár let. Každopádně je skvělé, že muzejní sbírky tvoří s budovou muzea na Masarykově třídě stále živý a funkční celek více jak 120 let. Je to naprostý unikát, a to jen díky nekonečné a nekončící práci muzejníků, kterou si běžný návštěvník ani neuvědomí a bere ji jako samozřejmost.

Po přestavbě prostor nastává fáze, kdy se všechny exponáty vrací zpět. Kdo navrhoval podobu nových expozic?
Autorem expozic je pražský architektonický ateliér Hlaváček – architekti s.r.o. pod vedením prof. Michala Hlaváčka, který v roce 2016 vyhrál výběrové řízení. Na zpracování projektu jsme měli jen čtyři měsíce, což je strašně málo, ale podařilo se to, což považuji za jeden z největších úspěchů. Mnoho lidí nás od začátku zrazovalo, že se to nedá stihnout. Faktem je, že kdybychom měli více času, mnohé „kostlivce“ bychom odhalili dříve, než nastoupila stavební firma. Projekt se připravoval za provozu, takže projektantům v muzeu často dělali společnost nic netušící návštěvníci.

Na co konkrétně byste návštěvníky muzea pozval, z čeho vy osobně máte největší radost?
Návštěvníky bych pozval na prohlídku toho největšího exponátu, hádejte kterého – budovy muzea. Ten dům byl postaven už v předminulém století jako úžasný 3D labyrint historie. Z věže, která je kopií renesanční liberecké radniční věže, můžete projít třeba až do velkého výstavního sálu, který připomíná středověkou baziliku a z něj pokračovat kolem pseudoklášterního nádvoří až do kopie libereckého tkalcovského domu z konce 18. století, kde je nyní expozice libereckých hudebních automatů. Společně s architektem jsme tento labyrint historie ještě dál rozšířili, takže v některých místnostech jsou obří vestavby nových expozic nebo se nově dostanete do historických kanceláří muzea, kde vznikl volně přístupný depozitář sbírkových předmětů. Koncem letošního září jsme uspořádali Den otevřených dveří a byl jsem velmi mile překvapen z reakcí lidí, kteří v hojném počtu přišli do muzea i v době mimořádných hygienických opatření. Osobně mám největší radost z návštěvníků, kteří se do muzea rádi vrací. Doufám, že nové expozice dobře zapůsobí hlavně na nejmladší návštěvníky, protože jsou budoucností nejen pro Severočeské muzeum, ale pro nás všechny. ←

autorka rozhovoru: Květa Šírová
foto: Jiří Křížek drží v rukou jeden z exponátů, které budou nově k vidění v Severočeském muzeu v Liberci. Jedná se o hvězdu z liberecké radnice.
foto: Radek Petrášek

1 Severní průčelí muzea. Foto: Ivan Rous.
2 Hlavní muzejní knihovna. Foto: Milada Dománková.
3 Podoba expozic ve 30. letech 20. století. Foto: archiv Severočeského muzea.
4 Budoucí expozice Liberecké fragmenty. Foto: Milada Dománková.
5 Hlavní výstavní sál jako provizorní skladiště a montovna muzejních vitrín. Foto: Milada Dománková.
6 Pacourek – nový muzejní zaměstnanec. Kresba: Kamila Francová.

KRAJEM

Nová tvář Severočeského muzea

Rekonstrukce muzea s sebou přinesla kompletní modernizaci expozic a zázemí pro návštěvníky. Zastaralé vybavení interiérů bylo nahrazeno soudobým designem, což návštěvník zaregistruje hned ve vstupním vestibulu nebo na nové recepci. Celá budova musela být doslova „prošpikována“ desítkami kilometrů kabeláže kvůli novému osvětlení, zabezpečení nebo klimatizaci. Z předchozího dispozičního rozvržení zůstalo přízemí vyčleněno přírodě a regionální historii. Základem nové přírodovědné expozice **Doteky severu**, která nese podtitul *Přírodou Jizerských hor a Frýdlantska*, jsou tzv. dioramata – trojrozměrné modely biotopů, které jsou typické pro tuto část Libereckého kraje. Modelování a veškeré aranžování expozic na ploše 5 000 čtverečních metrů si liberečtí muzejníci zajišťují svépomocí, čímž ušetřili miliony korun. Kromě obnovené expozice hudebních automatů, pro kterou letos firma Petrof dodala unikátní systém Pianoforce, může v prvním podlaží návštěvník vidět expozici **Fragmenty Liberce**. Muzeum tím vzdává hold minulosti města. Stovky jedinečných sbírkových předmětů, které jsou spjaty s historií Liberce, nebyly desítky let z prostorových nebo technických důvodů vystavené. Základem činnosti muzea je v posledních letech výuka pro všechny typy škol, pro které vznikl nový ateliér. Na něj navazuje samostatný prostor komorní **Galerie FOG**, určené pro výstavy fotografií a grafik.

V nově rozšířené části severního křídla muzea najdou návštěvníci **Sejf** – čtyři sály sbírkových depozitářů, které budou volně přístupné veřejnosti. Zde se budou moci návštěvníci prakticky seznámit se základními postupy, kterými se v muzeu evidují a deponují sbírkové předměty. Nezbytnou součástí návštěvnického servisu je nová šatna, rekonstruované toalety, nové bezbariérové výtahy nebo chill-out zóna pro drobné občerstvení.

Horní podlaží muzea je v celém rozsahu určeno expozici s názvem **Krása + užitek**, která je věnována uměleckým řemeslům a užitému umění. Díky mimořádně bohatým sbírkám kurátoři představili vývoj lidské zručnosti a dovednosti v kontextu evropského umění posledních 2 tisíciletí. Expozice je výsledkem spolupráce s uměleckoprůmyslovými školami, z nichž velká část sídlí právě v Libereckém kraji. Nové uměleckohistorické expozice budou navíc doplněny interaktivními a multimediálními prvky. Nejmenší návštěvníky provede expozicemi nový muzejní zaměstnanec – kustod Pacourek, což je kreslená postava kocoura, která dětem zábavnou formou pomůže pochopit, co to je muzeum. Na rozloučenou či pro štěstí si při odchodu návštěvníci mohou na schodišti pohladit nové muzejní strážce – bronzové sochy lva a lvice, které pro obnovené muzeum navrhl sochař Jaroslav Róna.

text: Jiří Křížek

Kraj. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.
Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČO: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Širová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.
Číslo 12/2020 vyšlo 1. prosince 2020, uzávěrka byla 13. listopadu 2020.
magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk

Letošní rok byl jiný. Zdraví se stalo tím nejdůležitějším, ne jen častou prázdnou frází.

A my jsme dělali vše pro to, abychom tu vždy byli pro Vás.

Přejeme Vám klidné Vánoce a pevné zdraví v novém roce.

Zaměstnanecká pojišťovna Škoda
Zdravotní pojišťovna, na kterou se můžete spolehnout.

Spoléhá na nás již přes 145 tisíc klientů.
Přidáte se taky do rodiny pojišťovny Škoda?

REGISTRACE K ZPŠ
1. 1. 2021 – 31. 3. 2021
www.zpskoda.cz

zpš

Redakce zpravodaje Vám přeje radostné, láskou naplněné Vánoce, pevné zdraví a šťastný, klidný nový rok 2021.